VII kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Finansów Publicznych**
(nr 486)
z dnia 2 lipca 2015 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Finansów Publicznych (nr 486)

2 lipca 2015 r.

Komisja Finansów Publicznych, obradująca pod przewodnictwem posła **Pawła Arndta (PO)**, zastępcy przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek obrad:

– rozpatrzenie sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 r. (druk nr 3459) wraz z przedstawioną przez Prezesa Najwyższej Izby Kontroli Analizą wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2014 roku (druk nr 3509) w zakresie:

a) części budżetowej 77 – Podatki i inne wpłaty na rzecz budżetu państwa:

– dochody,

b) dochodów budżetów środków europejskich;

– rozpatrzenie opinii komisji sejmowych o sprawozdaniu z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 r. (druk nr 3459):

– Opinii Komisji Administracji i Cyfryzacji o:

a) części budżetowej 16 – Kancelaria Prezesa Rady Ministrów:

– dochody i wydatki,

– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,

– dotacje podmiotowe i celowe,

b) instytucji gospodarki budżetowej – Centrum Usług Wspólnych,

c) państwowej osobie prawnej – Ośrodku Studiów Wschodnich im. Marka Karpia,

d) części budżetowej 17 – Administracja publiczna:

– dochody i wydatki,

– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,

– dotacje celowe,

– programy wieloletnie w układzie zadaniowym,

e) części budżetowej 26 – Łączność:

– dochody i wydatki,

– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,

f) części budżetowej 43 – Wyznania religijne oraz mniejszości narodowe i etniczne:

– dochody i wydatki,

– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,

– dotacje podmiotowe i celowe,

g) części budżetowej 75 – Rządowe Centrum Legislacji:

– dochody i wydatki,

– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,

h) części budżetowej 76 – Urząd Komunikacji Elektronicznej:

– dochody i wydatki,

– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,

i) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe w zakresie pozycji: 4, 9, 14, 20, 29 i 55,

j) części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działu 750 – Administracja publiczna:

– dochody i wydatki,

– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych;

– Opinii Komisji Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii o:

a) części budżetowej 27 – Informatyzacja:

– dochody i wydatki,

– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,

– dotacje celowe,

b) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 9 i 29;

– Opinii Komisji Infrastruktury o:

a) części budżetowej 17 – Administracja publiczna, dział 710, w zakresie rozdziałów:

– 71013 – Prace geodezyjne i kartograficzne,

– 71021 – Główny Urząd Geodezji i Kartografii,

– instytucje gospodarki budżetowej – Centralny Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej,

– państwowy fundusz celowy – Fundusz Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym,

b) części budżetowej 18 – Budownictwo, lokalne planowanie i zagospodarowanie przestrzenne oraz mieszkalnictwo:

– dochody i wydatki,

– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,

c) części budżetowej 21 – Gospodarka morska:

– dochody i wydatki,

– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,

– dotacje podmiotowe i celowe,

d) części budżetowej 26 – Łączność, dział 600, w zakresie rozdziału 60046 – Operatorzy pocztowi;

e) części budżetowej 39 – Transport:

– dochody i wydatki,

– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,

– dotacje celowe,

– państwowe osoby prawne: Polska Agencji Żeglugi Powietrznej i Transportowy Dozór Techniczny,

f) części budżetowej 71 – Urząd Transportu Kolejowego:

– dochody i wydatki,

– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,

g) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 5, 6, 41, 63, 65, 70 i 71,

h) części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działu 600 – Transport i łączność:

– dochody i wydatki,

– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,

– dotacje celowe.

W posiedzeniu udział wzięli: **Hanna Majszczyk** podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów wraz ze współpracownikami, **Marek Wójcik** podsekretarz stanu w Ministerstwie Administracji i Cyfryzacji wraz ze współpracownikami, **Kazimierz Bujakowski** główny geodeta kraju, **Ignacy Góra** wiceprezes Urzędu Transportu Kolejowego, **Piotr Gryska** wiceprezes Rządowego Centrum Legislacji, **Magdalena Jaworska** p.o. prezesa Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej, **Monika Milwicz** zastępca dyrektora generalnego dróg krajowych i autostrad, **Stanisław Jarosz** dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów Najwyższej Izby Kontroli, **Dariusz Zielecki** wicedyrektor Departamentu Administracji Publicznej NIK, **Adam Bandosz** wicedyrektor Departamentu Infrastruktury NIK, **Zbigniew Wiecha** dyrektor Biura Administracyjnego i Kadr Urzędu Komunikacji Elektronicznej, **Ewa Szczepańska** dyrektor Departamentu Budżetu Infrastruktury Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju Regionalnego,

Stanisław Kudroń zastępca dyrektora Departamentu Mieszkalnictwa Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju oraz **Andrzej Kolasa** p.o. dyrektora Transportowego Dozoru Technicznego.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Mariusz Pawełczyk** i **Anna Woźniak** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych; **Łukasz Kasiak** – legislator z Biura Legislacyjnego oraz **Zofia Szpringer** – kierownik zespołu w Biurze Analiz Sejmowych.

Przewodniczący poseł Paweł Arndt (PO):

Dzień dobry państwu. Otwieram posiedzenie Komisji Finansów Publicznych. Witam wszystkich przybyłych. Stwierdzam kworum.

Porządek posiedzenia przewiduje rozpatrzenie sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 r. (druk 3459), wraz z przedstawioną przez prezesa Najwyższej Izby Kontroli analizą wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2014 r. (druk nr 3509).

W punkcie pierwszym rozpatrzymy część budżetową 77 – Podatki i inne wpłaty na rzecz budżetu państwa oraz dochody budżetów środków europejskich, zaś w punkcie drugim opinię Komisji: Administracji i Cyfryzacji, Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii, Infrastruktury oraz Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej i Infrastruktury.

Czy są uwagi do porządku dziennego? Nikt nie zgłasza uwag, zatem stwierdzam przyjęcie porządku dziennego.

Chciałbym powitać gości specjalnych. Jest z nami pani minister Hanna Majszczyk – podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów. Witam bardzo serdecznie. Witam pana Kazimierza Bujakowskiego głównego geodetę kraju, pana Andrzeja Kolasę pełniącego obowiązki dyrektora Transportowego Dozoru Technicznego, pana Ignacego Górę wiceprezesa Urzędu Transportu Kolejowego, pana Piotra Gryskę wiceprezesa Rządowego Centrum Legislacji. Proszę wszystkich państwa o wpisywanie się na listę obecności.

Przechodzimy do realizacji punktu pierwszego porządku dziennego. Kontynuujemy rozpatrzenie sprawozdania z wykonania budżetu w częściach należących do wyłącznej właściwości Komisji. Członkowie Komisji otrzymali materiały przygotowane przez dysponentów części budżetowych, informację NIK o wynikach kontroli wykonania budżetu, a także opracowania Biura Analiz Sejmowych. Wszystkie materiały dostępne w wersji elektronicznej są zamieszczone na poselskich iPadach.

Chciałbym powitać w naszym gronie przedstawicieli NIK, którzy będą referować wykonanie poszczególnych części budżetowych.

W punkcie pierwszym rozpatrywanie sprawozdania będzie odbywało się w następującym porządku: wystąpienie posła wyznaczonego przez prezydium Komisji, wystąpienie przedstawiciela NIK, dyskusja, pytania posłów, odpowiedzi przedstawicieli dysponentów części budżetowych.

Przystępujemy do rozpatrzenia wykonania budżetu w części 77 – Podatki i inne wpłaty na rzecz budżetu państwa oraz dochody budżetów środków europejskich. Bardzo proszę pana posła Michała Jarosa o zreferowanie budżetu w tym zakresie.

Poseł Michał Jaros (PO):

Szanowny panie przewodniczący, pani minister, Wysoka Komisjo. Zaprezentuję sprawozdanie z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 r. w części budżetowej 77 – Podatki i inne wpłaty na rzecz budżetu państwa: dochody oraz dochody budżetów środków europejskich.

Część 77 – Podatki i inne wpłaty na rzecz budżetu państwa obejmuje dochody podatkowe, część dochodów niepodatkowych oraz dochody pochodzące z Unii Europejskiej przeznaczone na finansowanie programów i projektów realizowanych przez administrację rządową. Wykonanie dochodów ogółem w 2014 r. w części 77 wyniosło 257.215.867 tys. zł, tj. o 2,5% więcej w stosunku do prognozy zapisanej w ustawie budżetowej na 2014 r. W ustawie budżetowej prognozowano, że PKB wzrośnie o 1,9 punktu procentowego, podczas gdy wskaźnik ten wyniósł 4,4 punktu procentowego. Wymienione czynniki pozostające w realnej sferze gospodarki w sposób pozytywny wpływały

w 2014 r. na realizację dochodów podatkowych. Miało to szczególne znaczenie w przypadku dochodów budżetu państwa z podatku VAT, który – jak wskazują doświadczenia ostatnich lat – jest niezwykle czuły na szybką poprawę lub pogorszenie sytuacji gospodarczej. W 2014 r. po raz pierwszy w historii w gospodarczej polskiej nie zanotowano inflacji. Na dobre wykonanie dochodów podatkowych, a w szczególności z podatku VAT, wpływ miały także działania podjęte przez rząd w celu zapobiegania zjawiskom przestępczym w zakresie wyłudzania podatku VAT. Dotychczas był to największy problem podmiotów skarbowych i Policji.

Wśród dochodów części 77 najistotniejsze są dochody podatkowe i inne wpłaty. Dochody budżetu państwa w 2014 r. z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych zostały zrealizowane w kwocie 23.266.188 tys. zł, tj. 100,1% kwoty przyjętej w ustawie budżetowej. W porównaniu do 2013 r. dochody te były wyższe o 190.913 tys. zł, tj. o 0,8% w ujęciu nominalnym i realnym. Relacja do PKB omawianych dochodów wyniosła 1,3%, zaś w stosunku do relacji odnotowanej w 2013 r. zmniejszyła się o 0,04 punktu procentowanego.

Dochody budżetu państwa z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych wyniosły 43.221.971 tys. zł i były niższe w porównaniu do prognozy przyjętej w ustawie budżetowej o 678.029 tys. zł, czyli o 1,6%. W porównaniu z 2013 r. dochody z podatku dochodowego od osób fizycznych były wyższe o 1.731.439 tys. zł, tj. nominalnie o 4,2%. Relacja omawianych wpływów do PKB wyniosła 2,5% i pozostała na poziomie zbliżonym do odnotowanego w 2013 r.

Dochody z podatku od towarów i usług wyniosły 124.262.243 tys. zł i były wyższe o 8.562.243 tys. zł od kwoty prognozowanej w ustawie budżetowej. Oznacza to wykonanie prognozy na poziomie 107,4%. W porównaniu do 2013 r. dochody z podatku VAT były wyższe o 9,6%. Relacja omawianych wpływów do PKB wyniosła 7,2%. W stosunku do realizacji odnotowanej w 2013 r. zwiększyła się o 0,4 punktu procentowego.

Dochody z tytułu podatku akcyzowego wyniosły 61.570.439 tys. zł, co stanowiło 99,2% prognozy z ustawy budżetowej. W porównaniu do 2013 r. dochody z podatku akcyzowego wzrosły o 1,5%. Relacja omawianych dochodów do PKB wyniosła 3,6%. W stosunku do relacji odnotowanej w 2013 r. zmniejszyła się o 0,1 punktu procentowego.

Dochody z tytułu podatku od gier wyniosły 1.234.718 tys. zł, tj. 98,8% prognozy z ustawy budżetowej. W porównaniu do wykonania w 2013 r. były niższe o 5,3%. Główną przyczyną różnic między wykonaniem dochodów w 2014 r. a ich realizacją w 2013 r. były zmiany wprowadzone w ustawie o grach hazardowych, które przewidywały stopniową likwidację salonów i punktów gier na automatach o niskich wygranych.

Dochody budżetu państwa w 2014 r. z tytułu podatku od wydobycia niektórych kopalin wyniosły 1.425.044 tys. zł i były niższe w porównaniu do prognozy przyjętej w ustawie budżetowej o 574.956 tys. zł, czyli o 28,7%. W porównaniu do 2013 r. dochody były niższe o 491.260 tys. zł, tj. nominalnie i realnie o 25,6%.

Pozycje dochodowe ujęte w kategorii – inne wpłaty, to wpłaty z zysków przedsiębiorstw państwowych, jednoosobowych spółek Skarbu Państwa, wpłaty o charakterze sanacyjnym oraz wpłaty z zysków Banku Gospodarstwa Krajowego. Wpłaty z zysków przedsiębiorstw państwowych, jednoosobowych spółek Skarbu Państwa wyniosły 272.262 tys. zł i stanowiły 136,1% prognozy oraz 77,1% wykonania roku poprzedniego. Największe dochody wpłynęły od jednoosobowych spółek Skarbu Państwa zaliczanych do sektora energetycznego oraz kolei państwowych.

Wpłaty do budżetu państwa z UE w 2014 r. wyniosły 1.529.860 tys. zł i były niższe o 124.250 tys. zł, tj. o 7,5% w stosunku do ustawy budżetowej na 2014 r. Dochody z tego tytułu były wyższe niż w 2013 r. o 5529 tys. zł, tj. o 0,4%. Faktyczne wykonanie dochodów z tytułu realizacji projektów podlegających refundacji z UE i EFTA jest uzależnione od stopnia zrealizowanych wydatków, na które ma wpływ tempo realizacji poszczególnych projektów. Było ono uzależnione m.in. od zmian w harmonogramach realizacji projektów, co skutkowało przesunięciem ich realizacji na kolejny rok budżetowy. Tym samym niższy poziom wydatków na realizacje projektów finansowanych z udziałem środków UE i EFTA w ramach budżetu państwa przełożył się na niższe wykonanie dochodów w stosunku do zaplanowanych na 2014 r. Należy również zauważyć, że wykonanie

dochodów uzależnione jest od tempa refundacji podlegających wydatków przez Komisję Europejską. Dziękuję, panie przewodniczący.

Przewodniczący poseł Paweł Arndt (PO):

Bardzo dziękuję. Za chwilę poproszę przedstawiciela NIK o przedstawienie wyników kontroli w tym zakresie. Pan dyrektor Jarosz, bardzo proszę.

Dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów Najwyższej Izby Kontroli Stanisław Jarosz:

Tydzień temu rozmawialiśmy o wydatkach na funkcjonowanie aparatu skarbowego, celnego i Ministerstwa Finansów, czyli części 19. Dziś rozmawiamy o dochodach, czyli części 77. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła wykonanie dochodów budżetu państwa w ubiegłym roku w części 77 – Podatki i inne wpłaty na rzecz budżetu państwa. Prognoza dochodów podatkowych ogółem została sporządzona prawidłowo. Mniejszą realizację dochodów niepodatkowych zrekompensowały większe niż planowano wpływy z podatku od towarów i usług.

Jednocześnie NIK zwraca uwagę, że nietrafne były założenia dotyczące wzrostu dochodów z podatku akcyzowego z tytułu podwyżki stawek podatkowych na wyroby tytoniowe i alkohol. Pogorszyła się skuteczność poboru podatków. Nie został osiągnięty zakładany w planie działalności ministra finansów poziom relacji wpływów z tytułu należności stanowiących dochody budżetu państwa do należności budżetowych. Kolejny rok znacznie, gdyż o 24,1% wzrosły zaległości podatkowe. Ponadto zwracamy uwagę, że w 2014 r., mimo nieznacznej poprawy, relacja dochodów podatkowych do PKB była niższa niż w latach 2005–2012 i drugi raz z rzędu kształtowała się poniżej 15%, tj. 14,7% (w 2013 r. był to wskaźnik 14,5%).

Dochody w tej części wyniosły 257.200.000 tys. zł, a więc 102,5% wielkości prognozowanej. Decydujący wpływ na uzyskanie wyższych od planu dochodów miały dochody podatkowe, które wyniosły 254.800.000 tys. zł. W stosunku do prognozy zawartej w ustawie podatkowej były wyższe o 2,7%. Jeśli chodzi o wpływy podatkowe, wyniosły one prawie 296.000.000 tys. zł. W tej kwocie były udziały gmin, powiatów i województw. To jest różnica między wpływami a dochodami podatkowymi.

Prognoza dochodów podatkowych została przekroczona głównie z powodu wyższych niż założono dochodów z podatku od towarów i usług. Nieznacznie poniżej prognozy zrealizowane zostały dochody z podatku akcyzowego – 99,2% oraz podatku dochodowego od osób fizycznych – 98,4%. Trafna była prognoza dochodów z podatku dochodowego od osób prawnych, które zostały zrealizowane w 100,1%. Wyraźne różnice między prognozami i wykonaniem wystąpiły w większości źródeł dochodów z podatku akcyzowego oraz z podatku dochodowego od osób fizycznych. Trafne okazało się założenie, że wzrost gospodarczy po spowolnieniu 2013 r. przyspieszy w 2014 r. W 2014 r. PKB wzrósł o 3,4%, podczas gdy rok wcześniej o 1,7%.

Zgodnie z założeniami popyt wewnętrzny był głównym czynnikiem wzrostu gospodarczego. Był on wspierany przez wzrost realnych wynagrodzeń w gospodarce narodowej przy wzroście zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw. Zmiana struktury wzrostu PKB w porównaniu do 2013 r. pozytywnie wpłynęła na gromadzenie dochodów podatkowych. Nietrafna okazała się natomiast prognoza inflacji. Inflacja kształtowała się na poziomie 0%. Rok wcześniej wyniosła 0,9%, a prognoza wynosiła 2,4%.

Jeśli chodzi o największy z podatków, a więc podatek od towarów i usług, dochody wyniosły 124.300.000 tys. zł i były wyższe od prognozy ustalonej w ustawie budżetowej o 7,4%. W ocenie NIK wzrost dochodów z podatku VAT w ubiegłym roku wynikał głównie z czynników o charakterze makroekonomicznym. Trafne były założenia, że korzystnie na gromadzenie dochodów wpłynie zmiana struktury popytu. Wzrost popytu krajowego generowało spożycie prywatne i akumulacja. Te dwa czynniki spowodowały istotny wzrost wpływów z podatku VAT. Zaległości VAT wyniosły 27.800.000 tys. zł i wzrosły prawie o 40%.

Dochody z podatku akcyzowego wyniosły 61.600.000 tys. zł, tj. 99,2% prognozy zawartej w ustawie budżetowej. W poszczególnych źródłach dochodów z podatku akcyzowego wystąpiły wyraźne różnice między prognozami i wykonaniem. Powyżej prognozy zrealizowane były dochody z akcyzy od paliw oraz od samochodów, co w znacznym stopniu

pozwoliło zrekompensować niższe niż planowano dochody z akcyzy od wyrobów tytoniowych i alkoholu. Odmiennie od założeń przyjętych do ustawy budżetowej przebiegała sprzedaż wyrobów objętych podatkiem akcyzowym. W porównaniu do zrealizowanych w 2013 r. dochody z podatku akcyzowego nieznacznie wzrosły – o 1,5%, choć na etapie planowania przewidywano, że wzrosną o 3,8%.

Nietrafna była prognoza zakładająca wzrost w 2014 r. dochodów z podatku dochodowego od wyrobów tytoniowych po wprowadzeniu podwyżki akcyzy na te wyroby. Dochody z podatku akcyzowego od wyrobów tytoniowych wyniosły 17.900.000 tys. zł i były o 6,3% niższe od prognozowanych. Dochody były niższe w porównaniu z dochodami z tego tytułu zrealizowanymi w roku 2012 i 2013 o odpowiednio 3,5% i 1,6%. Według szacunków Ministerstwa Finansów sprzedaż wyrobów tytoniowych obniżyła się w stosunku do 2013 r. o ok. 10%. W ostatnich latach stopniowo rosła wielkość szarej strefy w obrocie wyrobami tytoniowymi. W 2014 r. istotnym problemem pozostawała poprawa skuteczności poboru podatku akcyzowego od wyrobów tytoniowych, ze względu na nasilenie się niekorzystnych dla budżetu państwa zjawisk w tym obszarze.

Nietrafne okazały się założenia dotyczące wzrostu dochodów z podatku akcyzowego od alkoholu etylowego po wprowadzeniu podwyżki akcyzy na te wyroby. Dochody z tego tytułu wyniosły 6.600.000 tys. zł, co stanowiło 89,5% prognozy. Były niższe niż w 2013 r. o 7,6%. W wyniku zaplanowanej i zapowiedzianej w 2013 r. podwyżki stawki akcyzy od 1 stycznia 2014 r. w ostatnich miesiącach 2013 r. nastąpił gwałtowny wzrost produkcji i zapasów alkoholu, od którego zapłacono akcyzę według stawki przed podwyżką. Wpłynęło to na znaczny wzrost dochodów z podatku akcyzowego pod koniec 2013 r. i w styczniu 2014 r. Tylko w listopadzie i grudniu 2013 r. dochody były wyższe o ponad 500.000 tys. zł niż w analogicznym okresie 2012 r. Duży wzrost produkcji alkoholu w IV kwartale 2013 r. miał bezpośrednie przełożenie na spadek produkcji alkoholu w 2014 r. Zaległości w akcyzie spadły o 4,8%.

Dochody z podatku dochodowego od osób fizycznych wyniosły 43.000.000 tys. zł, tj. 98,4% prognozy zawartej w ustawie budżetowej. Nieznacznie powyżej prognozy zrealizowano dochody z podatku pobieranego według skali podatkowej i od dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej. Te dochody wyniosły 36.000.000 tys. zł, co stanowi 101% prognozy.

Dochody z odpłatnego zbycia papierów wartościowych lub pochodnych instrumentów finansowych wyniosły 900.000 tys. zł i były o 19,4% powyżej prognozy. Poniżej prognozy, tj. w 83,8% kwoty planowanej wykonane zostały dochody ze zryczałtowanego podatku dochodowego od osób fizycznych. Nie zostały zrealizowane główne wpływy z tytułu zryczałtowanego podatku dochodowego od przychodów z odsetek lub innych środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku podatnika oraz od dochodów z tytułu udziału w funduszach kapitałowych. Było to spowodowane obniżkami stop procentowych. Jeśli spojrzymy na efektywną stawkę podatku od osób fizycznych, to wzrosła ona do 8,24% w 2013 r. Było to efektem zamrożenia progów podatkowych, likwidacji ulg, w tym ulgi na Internet. Cztery lata wcześniej – w 2010 r. efektywna stawka podatku od osób fizycznych wynosiła 7,61%, zaś w 2013 r. 8,24%.

Dochody z podatku dochodowego od osób prawnych wyniosły 23.300.000 tys. zł, zatem jest to trzecie źródło dochodów. Prognoza została wykonana w 100,1%, więc była trafna. W stosunku do 2013 r. dochody wzrosły o 0,8%. Zwracamy uwagę, że uwarunkowania makroekonomiczne były bardzo korzystne. Wzrost dochodów następował wolniej, niż wskazywałaby na to poprawa uwarunkowań makroekonomicznych. Wynik rozliczeń dla podatku CIT był podobny jak rok wcześniej. Efektywna stawka podatku CIT od 2010 r. obniżyła się z 17,59% do 17,04%, a więc o 0,55 punktu procentowego. Nastąpił spadek wpływów podatkowych od banków i instytucji finansowych. W ubiegłym roku spadek wyniósł 4,6%.

Dochody z podatków od wydobycia kopalin wyniosły 1.400.000 tys. zł. Realizacja stanowiła 71,3% prognozy zawartej w ustawie budżetowej. Istotny wpływ na niższy poziom dochodów miały niższe od zakładanych ceny miedzi i srebra, ponieważ wydobycie miedzi i srebra kształtowało się na poziomie zbliżonym do prognozowanego. Ceny zdecydowały o tym, że wpływy podatkowe były mniejsze.

Kilka zdań o dochodach niepodatkowych, które wyniosły prawie 1.000.000 tys. zł. W porównaniu do prognozy zawartej w ustawie budżetowej były o 500.000 tys. zł niższe. W porównaniu do 2013 r. dochody z tego źródła uległy wyraźnemu zmniejszeniu. W 2013 r. dochody wyniosły 6.400.000 tys. zł. Na obniżenie dochodów w 2014 r. największy wpływ miał brak wpłaty z tytułu zysku NBP. Zysk za 2012 r. wyniósł 5.600.000 tys. zł. W 2014 r. nie przewidywano wpływów do budżetu państwa pochodzących z wpłaty z zysku.

Niewykonanie prognozy dochodów niepodatkowych wynikało z tytułu braku zakładanej wpłaty z zysku Banku Gospodarstwa Krajowego osiągniętego w 2013 r. W ustawie budżetowej na 2014 r. zaplanowano z tego tytułu kwotę 400.000 tys. zł. Rada nadzorcza BGK podjęła uchwałę w sprawie przeznaczenie zysku BGK za rok 2013 dnia 6 lutego 2015 r. W rezultacie wpłata zysku za 2013 r. została zrealizowana w 2015 r. Do budżetu państwa w dniu 12 lutego 2015 r. wpłynęła kwota 605.000 tys. zł.

Kilka zdań o wpłatach z zysku jednoosobowych spółek Skarbu Państwa i przedsiębiorstw państwowych. Wyniosły one 272.300 tys. zł.; był to wzrost o 72.000 tys. zł w stosunku do planu. Wynikało to z wyższych niż planowano wpłat od podmiotów zajmujących się utrzymaniem infrastruktury energetycznej. Jednak w stosunku do 2013 r. wpłaty te były niższe.

Jeśli chodzi o skuteczność egzekwowania należności podatkowych i niepodatkowych, drugi rok z rzędu nie został osiągnięty zakładany poziom realizacji wpływów z tytułu należności stanowiących dochody budżetu państwa do należności budżetowych. Miernik ten został przyjęty w planie działalności ministra finansów na 2014 r. do pomiaru stopnia realizacji przez jednostki podległe jednego z najważniejszych celów, jakim było zapewnienie dochodów do budżetu państwa z tytułu podatków, ceł i należności niepodatkowych.

Miernik planowany do osiągnięcia w wysokości 92,5% został zrealizowany na poziomie 91,6%, co było wynikiem wzrostu niezapłaconych przez podatników należności podatkowych. W 2013 r. miernik był zakładany na poziomie istotnie wyższym – 94,7%, zaś faktyczne wykonanie wyniosło 93,4%. W 2014 r., podobnie jak w latach 2012 i 2013, pogorszyła się skuteczność poboru podatków. Obniżyła się ściągalność przez urzędy skarbowe wpływów bieżących oraz zaległości podatkowych z lat ubiegłych. Wskaźnik realizacji podatków liczony jako relacja wpływów bieżących pomniejszonych o nadpłaty wymagalne do należności powstałych w okresie bieżącym w urzędach skarbowych wyniósł 96% i uległ pogorszeniu w stosunku do roku poprzedniego o 0,6 punktu procentowego. Miernik zaległości bieżących pokazuje, w jaki sposób należności bieżące są ściągane.

Jeśli chodzi o wskaźnik realizacji zaległości z lat ubiegłych, liczony jako relacja wpływów do sumy zaległości z lat ubiegłych, wyniósł on 8,7%. Nastąpił spadek o 4 punkty procentowe. Pogorszenie się realizacji wskaźnika było wynikiem zmniejszenia się w porównaniu z poprzednim rokiem wpływów na poczet zaległości z lat ubiegłych przy jednoczesnym wzroście tych zaległości.

Kolejny rok z rzędu nastąpił znaczny wzrost zaległości podatkowych. Stan zaległości na koniec roku wyniósł 41.100.000 tys. zł i był wyższy niż na koniec roku poprzedniego o 8.000.000 tys. zł, tj. o 24%. Najbardziej – o 40,1% wzrosły zaległości podatku od towarów i usług.

Co jest przyczyną tego wzrostu zaległości? Wzrost zaległości w znacznym stopniu wynikał z działalności aparatu skarbowego, a więc z przepisywania zobowiązań podatkowych wymierzonych po kontrolach urzędów kontroli skarbowej oraz organów podatkowych. Świadczy to z jednej strony o problemach z szarą strefą, czyli ze ściąganiem podatków, a z drugiej strony o poprawie efektywności działania aparatu skarbowego. Zobowiązania ujęte w ewidencji urzędów skarbowych po kontrolach urzędów kontroli skarbowych oraz urzędów skarbowych wyniosły prawie 8.000.000 tys. zł i wzrosły w stosunku do roku poprzedniego o prawie 50%. Najbardziej zwiększyły się kwoty zobowiązań wynikających z decyzji wymiarowych dyrektorów urzędów kontroli skarbowej dotyczących podatku VAT. Wzrost wyniósł 3.100.000 tys. zł, a więc o prawie 97%. Te liczby pokazują efekt działań aparatu skarbowego.

W 2014 r. urzędy kontroli skarbowej przeprowadziły 10.105 kontroli, zaś w roku poprzednim 10.177. Kwoty uszczupleń w podatkach wymierzonych w decyzjach pokontrolnych urzędów kontroli skarbowej i wynikające z korekt deklaracji złożonych przez podatników wyniosły 10.600.000 tys. zł i były wyższe niż w roku 2013 r. prawie o 65%. Poprawiła się skuteczność kontroli mierzona wysokością ustaleń należności budżetowej na 1000 kontroli. Wskaźnik ten wyniósł 3.000.000 tys. zł, podczas gdy rok wcześniej 1.800.000 tys. zł. Inspektorzy kontroli skarbowej wykryli 207 tys. faktur dokumentujących fikcyjne transakcje o łącznej wartości prawie 34.000.000 tys. zł. Rok wcześniej było to 154 tys. faktur na kwotę prawie 20.000.000 tys. zł.

Urzędy skarbowe w roku ubiegłym przeprowadziły prawie 80 tys. kontroli podatkowych. Liczba ta była mniejsza o prawie 20% niż rok wcześniej i o 32% niższa niż w 2012 r. Jednak częstotliwość wykrywania nieprawidłowości w trakcie kontroli wyniosła prawie 77%. W porównaniu do roku poprzedniego wzrosła o 6,5%. Wskazuje to na istotną poprawę typowania podmiotów do kontroli. Organy podatkowe ujawniły uszczuplenia na kwotę 4.042.000 tys. zł, tj. wyższą o prawie 62% niż w 2013 r. Urzędy skarbowe przeprowadziły także 3346 tys. czynności sprawdzających. Było ich o 81 tys. mniej niż rok wcześniej. Ujawniona w trakcie tych czynności kwota uszczupleń wyniosła 818.000 tys. zł i wzrosła o 1%.

Wyższa niż w 2013 r. była częstotliwość wykrywania nieprawidłowości przez służbę celną. Relacja liczby kontroli podatkowych, w których stwierdzono nieprawidłowości, do liczby przeprowadzonych kontroli wyniosła 78,5% i była wyższa o ponad 10% w stosunku do roku poprzedniego. Zmianę częstotliwości wykrywania nieprawidłowości osiągnięto przy dużo niższej liczbie przeprowadzonych kontroli. Służba celna przeprowadziła 1163 kontrole podatkowe, co w porównaniu z 2013 r. oznaczało spadek o 15,4%.

W 2013 r. liczba kontroli przeprowadzonych przez służbę celną zmniejszyła się o 4,3%. Kwota ustaleń dokonanych w trakcie kontroli podatkowych i celnych przeprowadzonych przez służbę celną w 2014 r. wyniosła 1.048.000 tys. zł i w porównaniu do roku poprzedniego wzrosła o 72,4%. Znaczne kwoty ujawnionych przez służby podległe ministrowi finansów uszczupleń w podatkach oraz rosnąca częstotliwość wykrywania nieprawidłowości w trakcie kontroli podatkowych świadczą w ocenie NIK o poprawie doboru podmiotów do kontroli, ale także o utrzymywaniu się znacznych rozmiarów szarej strefy w gospodarce i wysokim ryzyku występowania oszustw podatkowych.

Kilka zdań o egzekucji. W 2014 r. urzędy skarbowe osiągnęły wyższy wskaźnik skuteczności egzekucji mierzony relacją wyegzekwowanych zaległości podatkowych do kwoty zaległości objętych tytułami wykonawczymi, który wyniósł 25,3% i był o 2,3 punktu procentowego wyższy niż w 2013 r. Zmiana wartości wskaźnika nastąpiła w wyniku wyegzekwowania znacznie niższej niż w 2013 r. o 86.000 tys. zł kwoty zaległości w trybie administracyjnego postępowania egzekucyjnego przy mniejszej kwocie zaległości objętych tytułami wykonawczymi. Nieznacznie pogorszyła się skuteczność egzekucji zaległości prowadzonych przez izby celne. Wskaźnik skuteczności zmniejszył się z 9,2% w 2013 r. do 9% w 2014 r.

Po kontroli budżetowej w ocenie NIK nadal aktualny jest wniosek o poprawę skuteczności poboru należności podatkowych. Jest to generalna konkluzja. Żeby uzupełnić obraz poboru podatków i funkcjonowania obszaru podatków dochodowych oraz podatków pośrednich, trzeba powiedzieć, że na 41.000.000 tys. zł zaległości z podatków zaległości powyżej 1000 tys. zł miało 8154 podatników. Te zaległości stanowiły aż 75,7% wszystkich zaległości. Oznacza to, że 3/4 wszystkich zaległości to duże zaległości, niezapłacone przez podatnika z grupy obejmującej 8154 podmioty. Wśród tych zaległości prawie 10.000.000 tys. zł ma ponad 5 lat.

Jeśli spojrzymy, kto płaci podatki, to 28% wpływów podatkowych stanowiły wpłaty 20 największych podatników na kwotę 83.000.000 tys. zł, w przypadku akcyzy aż 48.000.000 tys. z 61.000.000 tys. zł; 28% wpływów podatkowych pochodzi od 20 największych podatników. Mówię o wpływach ze wszystkich podatków.

Trzeba zwrócić uwagę, że prawie 40% wpływów podatkowych pochodzi z woj. mazowieckiego na kwotę 117.800.000 tys. zł. Kolejne miejsce zajmuje Wielkopolska – 28.000.000 tys. zł, Małopolska 26.000.000 tys. zł, Śląsk 22.700.000 tys. zł. Na dru-

gim biegunie znajduje się woj. świętokrzyskie – 2.500.000 tys. zł, warmińsko-mazurskie 2.900.000 tys. zł, podkarpackie 6.000.000 tys. zł. Przy wszystkich ułomnościach tego zestawienia pokazuje ono jednak, że udział Mazowsza we wpływach podatkowych wynosi 40% przy udziale w PKB na poziomie 21,9%. Relacja wpływów podatkowych do PKB na Mazowszu wynosi 30%, gdy średnia krajowa wynosi 17%. Mówię o wpływach, w których jest udział samorządów. Relacja dochodów podatkowych do PKB wyniosła 14,7%. Dziękuję bardzo, panie przewodniczący.

Przewodniczący poseł Paweł Arndt (PO):

Bardzo dziękuję za tę obszerną informację. Za chwilę otworzę dyskusję, ale przedtem chciałbym powitać w naszym gronie pana ministra Marka Wójcika podsekretarza stanu w Ministerstwie Administracji i Cyfryzacji, panią Magdalenę Jaworską p.o. prezesa Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej i panią Monikę Milwicz zastępcę generalnego dyrektora dróg krajowych i autostrad.

Otwieram dyskusję. Kto z państwa posłów chciałby zabrać głos? Pan poseł Henryk Kowalczyk.

Poseł Henryk Kowalczyk (PiS):

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, pani minister, Wysoka Komisjo, rozpocznę od ostatniej konkluzji przedstawiciela NIK, mianowicie od kwestii wydajności podatkowej, która wynosi 14,7% PKB. Niestety, wydajność podatkowa jest o ponad 3% gorsza niż np. w 2007 r. Powinniśmy szukać przyczyn niższych wpływów podatkowych niż byśmy oczekiwali.

Wzrost dochodów z podatku VAT w stosunku do 2013 r. jest widoczny. Musimy pamiętać, na jakim poziomie był 2013 r. Nadal bardzo niezadowalające są dochody z tego podatku, choć stawka podatku VAT została podwyższona. Oczekiwania powinny być znacznie większe.

Kolejna sprawa dotyczy akcyzy. Kiedy rozpatrywana była ustawa akcyzowa, miałem okazję występować w imieniu klubu PiS. Zwracałem uwagę na fakt, że podnoszenie akcyzy na wyroby alkoholowe i tytoniowe wcale nie będzie oznaczać zwiększenia dochodów z akcyzy, a wręcz przeciwnie, może okazać się, że nastąpią spadki dochodów. Przewidywałem, że nastąpi zwiększenie szarej strefy, że coraz bardziej będzie się opłacać przemycać te wyroby. Podatki powinny być stosowane z umiarem. Skok był duży, nie było umiaru. W 2015 r. nie było wzrostu akcyzy i prawdopodobnie wpływy z akcyzy w bieżącym roku będą wyższe niż w 2014 r. Nie przewidziano występującego mechanizmu podatkowego, szczególnie przy bardzo „wrażliwych" wyrobach akcyzowych. Wzrost akcyzy od paliw jest normalny, choć polscy przedsiębiorcy zajmujący się handlem paliwami zwracają uwagę, że przemyt paliw jest na ogromną skalę. Może ze statystyk wynika, że służby celne poprawiły wykrywalność, ale skala przemytu jest nadal ogromna. Przemyt nie jest dokonywany w zbiornikach, tylko w cysternach. Przedsiębiorcy mówią wprost, że nie są w stanie utrzymać cen swoich paliw jako konkurencyjnych w stosunku do paliw pochodzących z przemytu. Jest wiele do zrobienia w obszarze służby celnej.

Kolejna sprawa dotyczy podatku od kopalin. W momencie wprowadzania tego podatku zwracaliśmy uwagę, że to wcale nie jest najlepsze rozwiązanie. Mam pytanie, jak zmieniły się wpływy podatku CIT z KGHM w stosunku do lat przed wprowadzeniem podatku od kopalin. Jakie były spadki wpływów, bo pewne jest, że spadki nastąpiły. Jaki był spadek podatku dochodowego CIT w KGHM w stosunku do okresu, kiedy nie obowiązywał podatek od kopalin? Być może podatek od kopalin wręcz nie zrekompensował ubytków w podatku CIT.

Jeśli chodzi o podatek od osób fizycznych, wzrost w stosunku do 2013 r. o 4,2% jest niezrozumiale mały. Po pierwsze, wzrosły wynagrodzenia. Po drugie, są zamrożone progi podatkowe. Ponadto odnotowaliśmy wzrost PKB. Jeśli nałożymy na siebie te trzy parametry, to wzrost podatku o 4,2% jest niewystarczający. Jaki stąd wniosek? Następuje ucieczka w szarą strefę, w umowy śmieciowe. To jest kolejna sprawa, która wymaga przyjrzenia się i wyjaśnienia.

Przedstawiciel NIK stwierdził, że jest niewiele firm, które odprowadzają podatek CIT. Poproszę o informacje, które firmy zapłaciły najwyższy podatek CIT za rok 2014. Warto

wiedzieć, kto jest podatnikiem podatku CIT, kto wprowadza do budżetu pieniądze za rok 2014. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Paweł Arndt (PO):

Bardzo dziękuję panu posłowi. Pan poseł Jerzy Szmit, bardzo proszę.

Poseł Jerzy Szmit (PiS):

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, chciałbym skoncentrować się na problemie wyłudzania podatku VAT. Skala tego zjawiska w Polsce jest katastrofalna. Specjaliści, którzy się tym zajmują, twierdzą, że wyłudzone kwoty sięgają 50.000.000 tys. zł. Te niewielkie działania, jakie zostały podjęte w minionym roku przez służby skarbowe, spowodowały gwałtowny wzrost wykrywalności przestępstw. Ponad 200 tys. zakwestionowanych faktur to kolejny dowód ogromnej skali tego procederu. To oznacza gigantyczne zaległości w pracy aparatu skarbowego. Poprzedni minister finansów w ogóle nie dostrzegał tego problemu. Kiedy poruszaliśmy ten problem w trakcie debat budżetowych na forum Komisji bądź podczas obrad plenarnych, było to lekceważone. Słyszeliśmy, że wszystko jest w porządku. Byliśmy wyśmiewani jako opozycja. Okazuje się, że jest to bardzo poważne zaniedbanie rządu. Teraz podejmuje się nieśmiałe próby nadrobienia zaległości i przynoszą one znaczące rezultaty. Jestem głęboko przekonany, że w przypadku podjęcia zdecydowanych działań, wzrost wpływów podatkowych z VAT byłby wyższy. Podkreślam, że świadome oszustwa są dokonywane w drodze działalności przestępczej przez zorganizowane grupy. Walka z tym procederem umożliwi uzyskanie kilkudziesięciu miliardów wpływów więcej z VAT. Mówimy o wyłudzeniach VAT, a więc podatku, który został ściągnięty i który potem został w sposób nielegalny z budżetu zwrócony.

Oczekuję, że w dzisiejszej debacie uzyskamy informacje, w jaki sposób te katastrofalne dla polskiej gospodarki zjawiska będą zwalczane. Mówimy o tym od wielu lat, ale nie stosuje się adekwatnych środków przeciwdziałania tym patologiom. Co pewien czas słyszymy, że została ujęta jakaś grupa przestępcza. Wtedy padają kwoty 100.000 tys. zł, 200.000 tys. zł. Mówimy o takiej skali przestępczości. Oczekuję jasnych deklaracji, w jaki sposób ten zgubny dla polskiej gospodarki proceder zostanie ograniczony w sposób radykalny i zdecydowany. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Paweł Arndt (PO):

Bardzo dziękuję. Pani poseł Maria Zuba.

Poseł Maria Zuba (PiS):

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Wysoka Komisjo, szanowni goście, chciałabym odnieść się do dwóch szczegółowych zagadnień, które zostały poruszone. Mamy pierwszy rok po zakończeniu perspektywy finansowej, w ramach której państwo polskie otrzymało olbrzymie kwoty ze środków unijnych. Wydawać by się mogło, że w 2014 r. wszelkie problemy związane z utrzymaniem polskiego państwa będą równomiernie na polskie społeczeństwo i tych, którzy funkcjonują w polskiej gospodarce, rozłożone. Tymczasem ze sprawozdania wynika, że nadal emeryci i renciści utrzymują państwo polskie. Prognozowany wkład popytu krajowego we wzrost PKB miał wzrosnąć o 1,9 punktu procentowego, a wzrósł o 4,4 punktu procentowego. To jest największy wzrost, jaki nastąpił w tym obszarze.

Musimy zadać sobie pytanie, czy dobrze się dzieje, czy źle. Przyjęcie, że tak było przewidywane, jest zbyt ogólnym stwierdzeniem. Rząd argumentuje, że powinniśmy być nastawieni na inwestorów zagranicznych, na kapitał obcy. Wczorajsza „Rzeczpospolita" pokazuje, w jaki sposób otwieramy się na ten kapitał. Analiza za rok 2013 wykonana na 500 firmach polskich i zagranicznych pokazuje, że jesteśmy „rajem podatkowym" dla firm zagranicznych. Ściągamy podatki od polskich przedsiębiorców. 500 firm krajowych w 2013 r. wpłaciło do budżetu podatki w wysokości 22.400.000 tys. zł, co stanowiło 22% ich zysku. 500 firm zagranicznych wpłaciło do budżetu zaledwie 9.500.000 tys. zł, co stanowiło zaledwie 17,5% ich zysku. Rodzi się pytanie, kiedy rząd przyjmie strategię, która doprowadzi do równości podmiotów. Stale powtarzacie państwo, że w gospodarce

liberalnej najważniejsza jest równość podmiotów. Nie można obciążać wyłącznie firm krajowych, tworząc udogodnienia dla firm zagranicznych.

Drugi problem to skuteczność poboru podatków. Wygenerowane dotychczas wysokie zaległości świadczą o tym, że rząd nie interesuje się tym problemem. Mamy nikły wzrost skuteczności ściągania podatku, ale słyszymy, że jest lepiej niż w poprzednim roku. Zwróćmy uwagę, jaki był poziom ściągalności w 2013 r. Nadal wskaźnik skuteczności jest niezadowalający. Jakie działania podejmuje rząd w tym zakresie?

Rokrocznie pytamy, jaka jest struktura zaległości podatkowych? Kto generuje zaległości? Interesuje nas podział na przedsiębiorstwa, obszary gospodarcze, strukturę społeczną. Zaległości z roku na rok wzrastają i nie możemy przechodzić nad tym do porządku dziennego. Co rząd ma do powiedzenia w tym względzie? Tylko w ciągu roku zaległości wzrosły prawie o 25%. Tymczasem rząd jest usatysfakcjonowany tym, że ogólnie dochody wzrosły. Wzrost dochodów obciąża tak naprawdę polskiego obywatela, polskie firmy. Kiedy to się zmieni? Jakie działania planuje rząd, aby zmienić tę niekorzystną sytuację? Dziękuję.

Przewodniczący poseł Paweł Arndt (PO):

Bardzo dziękuję pani poseł. Prosiłbym wszystkich państwa o w miarę zwięzłe wypowiedzi. To nie jest nasze ostatnie posiedzenie. Wiele godzin pracy przed nami. Dobrze byłoby, gdybyśmy zakończyli prace w normalnym czasie.

Kto z państwa posłów chciałby jeszcze zabrać głos? Nie widzę zgłoszeń, zatem przechodzimy do rundy odpowiedzi. Zaczniemy od pani minister Majszczyk. Bardzo proszę, pani minister.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów Hanna Majszczyk:

Bardzo dziękuję. Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, zacznę od odpowiedzi ogólnej, która będzie dotyczyła dwóch ostatnich pytań – pana posła Szmita i pani poseł Zuby. Nieprawdą jest, że uznawano, iż nie ma nadużyć w odniesieniu do zwrotów VAT i że nic w tym zakresie nie robiono. W ostatnich kilku latach przy każdym sprawozdaniu z wykonania budżetu była mowa o tym, że są zaległości, nadużycia i szara strefa. W ocenach NIK wskazywano na specyfikę podatku VAT i jego „podatność" na nieprawidłowości. Nie jest to specyfika polskiego rynku, naszej sytuacji, ale całej Europy, w której funkcjonuje podatek od wartości dodanej. Przesłanką do tych nadużyć jest przede wszystkim otwarcie granic i możliwość swobodnego przemieszczania towarów pomiędzy państwami. Nie oznacza to, że cała Europa, w tym Polska, nie przeciwdziała takim zjawiskom. Żeby przeciwdziałać takim zjawiskom, nie wystarczy zwiększyć liczbę kontrolerów. Przede wszystkim trzeba wychwytywać sytuacje, które sprzyjają takim nadużyciom. Niejednokrotnie istnieje potrzeba zmiany przepisów, która by uniemożliwiała nadużycia. W ostatnim czasie wprowadzono odpowiednie zmiany przedłożone przez stronę rządową w zakresie podatku od wartości dodanej, podatku od towarów i usług, które mają przeciwdziałać nadużyciom i przeciwdziałają. Mamy tego dowody.

Mam na myśli przede wszystkim rozwiązania dotyczące tzw. odwrotnego obciążenia, czyli zmianę systemu typowego dla podatku od wartości dodanej. Generalnie ten, który dokonuje sprzedaży, płaci podatek od towarów i usług. Zmiana polega na przerzuceniu tej zasady na odbiorcę towaru. W ten sposób eliminuje się tzw. słupy, które nie płacą podatku, a jedynie generują podatek do odliczenia. Drugi mechanizm polega na wprowadzeniu solidarnej odpowiedzialności pomiędzy podmiotami i ograniczeniu kwartalnych deklaracji wprowadzonych wiele lat temu w podatku od wartości dodanej, jako systemu, który miał powodować dogodności dla podatników, ale sprzyjał nadużyciom. Ograniczenie w tym zakresie jest mechanizmem, który ma przeciwdziałać nadużyciom.

Podsumowując, nie jest tak, że problem pozostaje niezauważony. Jest dostrzegany od dawna i są już widoczne efekty działań zmierzających do przeciwdziałania temu zjawisku.

Pani poseł Zuba pytała, jaka jest struktura zaległości i co jest ich powodem. Wynikało to z wypowiedzi przedstawiciela NIK. Cały czas trzeba dążyć do polepszenia skuteczności poboru podatku, ale trzeba zdawać sobie sprawę, co jest przesłanką powstania tak wielkich zaległości. W zdecydowanej części są one wynikiem zwiększonej skuteczności

wykrywania szarej strefy, a przez to identyfikowania podmiotów, które generują zaległości i powodują obrót towarowy bez obciążeń podatkowych. Zaległości w tak wielkich kwotach są wynikiem olbrzymiego skupienia się na akcjach urzędów kontroli skarbowej, które zapewniły lepszą skuteczność typowania do kontroli. Przedstawiciel NIK podkreślił, że mimo mniejszej liczby dokonanych kontroli kwota będąca wynikiem ustaleń jest wyższa. Mniejsza liczba kontroli nie oznacza pogorszenia sytuacji. W wyniku analiz dokonanych wcześniej w ramach przygotowywania się do kontroli typuje się miejsca, w których mogą powstać nadużycia. Tak duża kwota zaległości jest wynikiem tego, że olbrzymia część ustaleń dokonanych w trakcie kontroli to ustalenia, które nie są możliwe do egzekucji. W wielu przypadkach są to ustalenia dla tzw. słupów, czyli szarej strefy, która w systemie podatku od wartości dodanej produkuje puste faktury. O tym mówił również przedstawiciel NIK.

Jeśli chodzi o firmy krajowe i zagraniczne, jednakowe są zasady opodatkowania. Nie wiem, jaka definicja została przyjęta w analizie, na którą powołuje się pani poseł. Każda firma, która rejestruje się jako podatnik podatku od towarów i usług, traktowana jest jako firma polska, zarejestrowana na terenie kraju, posiadająca NIP nadany zgodnie z nomenklaturą i z zasadami obowiązującymi w państwie polskim. Nie wiem, według jakich kryteriów pani poseł rozgraniczała firmy zagraniczne i krajowe. Nawet gdyby założyć, że firmy krajowe zapłaciły ponad 22.000.000 tys. zł, a zagraniczne 9.500.000 tys. zł, to porównanie tych liczb nie jest jeszcze przesłanką do stwierdzenia, że firmy zagraniczne znajdują się w uprzywilejowanej sytuacji. Należałoby określić, o jakich firmach mówimy, jakie są ich obroty, jaka jest specyfika ich działalności, czy rzeczywiście wielkość należności deklarowanych i przekazywanych jest za mała, czy adekwatna do tego, jaki charakter działalności te podmioty prowadzą.

Pan poseł Kowalczyk pytał o największe firmy, które płacą podatek CIT. Takich informacji nie możemy przekazać, gdyż jest to tajemnica skarbowa. Nie możemy udzielić informacji, które to firmy i gdzie działają.

Podatek od towarów i usług w 2014 r. wzrósł znacznie. To wynika bezpośrednio z danych zamieszczonych w sprawozdaniu. Rzeczywiście w 2013 r. dochody były dużo niższe. Rozmawialiśmy o tym również na forum Komisji Finansów Publicznych. W porównaniu do 2013 r. wzrost jest duży, aczkolwiek można by oczekiwać jeszcze wyższych dochodów z tego podatku. W tym zakresie podejmowane są akcje kontroli, lepszej skuteczności typowania podmiotów do kontroli, tworzenia warunków dla lepszego obsługiwania podatników, czego dowodem są zmiany w zakresie organizacji aparatu skarbowego. Skutki tych zmian będą widoczne dopiero w 2015 r., ale jednak zostały przeprowadzone. Zmiany pozwolą na większe wyspecjalizowanie urzędów w zakresie obsługi podatników.

Zostały również dokonane liczne zmiany, również w zakresie egzekucji, które dają lepsze efekty, chociażby poprzez kontakt telefoniczny z podatnikiem. Przypominanie telefoniczne o pojawiającej się zaległości w wielu przypadkach odnosi pozytywny skutek, przyspiesza wpływy z podatku, a jednocześnie ogranicza wydatki związane z egzekucją.

Nie zapominajmy również, że wprowadzane są różne uproszczenia w zakresie rozliczania podatku od wartości dodanej, który jest głównym źródłem dochodów podatkowych. Mam na myśli uproszczenia w rozliczeniach podatku w imporcie. Jeszcze kilka lat temu pobór podatku dokonywany był w momencie dokonania odprawy celnej towarów. Podatnik, który zapłacił ten podatek w związku z importem, następnie rozliczał go po upływie czasu w deklaracji podatkowej. Najpierw był wpływ do budżetu państwa, a dopiero potem odliczenie. Wielu podatników, przy spełnieniu warunków wynikających z przepisów ustawowych, przeszło na uproszczone rozliczenia podatku w deklaracji. De facto znika kwota, która wcześniej była podatkiem od importu zasilającym w okresie miesięcznym dochody budżetu państwa. Tych podmiotów jest coraz więcej. Na to nakładają się zmiany w systemie celnym, który duże podmioty mogące korzystać z uproszczeń włącza do zakresu tych podmiotów. Mniejsze wpływy z tytułu importu przekładają się na poziom dochodów.

Jeśli chodzi o wpływy z podatku akcyzowego od alkoholu i zmian wysokości opodatkowania, to wpływy zakładane w 2014 r. nie zostały osiągnięte na poziomie, na jakim

zostały zaplanowane. W dużej części dochody, które były spodziewane w 2014 r. w związku z wprowadzoną podwyżką akcyzy, zostały przesunięte na rok 2013. Jeśli porównamy wpływy z ostatniego kwartału roku 2013 i roku 2012, to widać jak olbrzymi był skok w poziomie tych dochodów. Był to bezpośredni efekt zapowiedzianych zmian wysokości akcyzy. Podatnicy podatku akcyzowego dokonujący sprzedaży alkoholu gromadzili zapasy, płacąc podatek akcyzowy według stawki obowiązującej w 2013 r. Sprzedaż nastąpiła w 2014 r. jeszcze według niższych stawek. Jeśli w porównywalnych kategoriach dokonywalibyśmy oceny wpływu podatku akcyzowego w związku z podniesieniem stawek podatku akcyzowego na alkohol, to w zdecydowanej większości dochody zostały osiągnięte, choć nie w 2014 r., lecz w IV kwartale 2013 r.

Odnosząc się do kwestii skuteczności ściągalności podatku, efektywności podatku, pragnę powiedzieć, że wszelkie działania, które były prowadzone, nie stanowią listy zamkniętej. W dalszym ciągu podejmowanych jest szereg działań, które zmierzają do eliminowania rozmiaru szarej strefy i poprawy ściągalności podatków. Prowadzą one także do zmian legislacyjnych, które nie dawałyby możliwości zgodnego z prawem obejścia przepisów i unikania należnych obciążeń podatkowych. Te działania będą podejmowane i zmiany legislacyjne będą Wysokiej Izbie przedstawiane. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Paweł Arndt (PO):

Bardzo dziękuję pani minister. Są kolejne pytania. Bardzo proszę, pan poseł Janczyk.

Poseł Wiesław Janczyk (PiS):

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Wysoka Komisjo, chciałbym poprosić panią minister o rozszerzenie odpowiedzi dotyczącej VAT. Mam na myśli branżę budowlaną i paliwową. Próba uszczelnienia poboru podatku VAT dotyka poszczególne asortymenty, ale nie było odwagi podjęcia stosownych działań w odniesieniu do tych dwóch branż. Czy są plany w tym zakresie? Jakie są straty w dochodach z podatku VAT w tych strategicznych branżach? Dziękuję.

Przewodniczący poseł Paweł Arndt (PO):

Czy są jeszcze pytania, wątpliwości? Nie. Zatem było to ostatnie pytanie. Bardzo proszę panią minister o udzielenie odpowiedzi.

Podsekretarz stanu w MF Hanna Majszczyk:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Wysoka Komisjo, nie jestem w stanie w tej chwili podać, jakie są ubytki, gdyż cały czas mówimy o szarej strefy. Gdyby mogła być ona zidentyfikowana, nie byłaby szarą strefą. Cały czas posługujemy się szacunkami. Jeśli chodzi o branżę paliwową i przemyt paliwa, to w 2014 r. i na początku 2015 r., były dokonywane liczne kontrole urzędów kontroli skarbowej w zakresie sprowadzania paliwa do kraju. Jeśli pan poseł pozwoli, przekażę informację na piśmie, jakie były ustalenia tych kontroli. Dziś nie posiadam tych informacji. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Paweł Arndt (PO):

Bardzo dziękuję. W ten sposób zakończyliśmy omawianie części budżetowej 77 oraz dochodów budżetów środków europejskich.

Przechodzimy do realizacji punktu drugiego porządku dziennego. Będziemy kontynuowali rozpatrzenie opinii komisji sejmowych. W pierwszej części wysłuchamy wystąpienia posła referenta komisji branżowej, następnie posła koreferenta z Komisji Finansów Publicznych, wystąpienia przedstawiciela NIK. Potem odbędziemy dyskusję.

W pierwszej części wysłuchamy opinii Komisji Administracji i Cyfryzacji. Przedstawicielem Komisji jest pan poseł Jacek Brzezinka. Bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Jacek Brzezinka (PO):

Dziękuję. Panie przewodniczący, państwo ministrowie, Wysoka Komisjo, Komisja Administracji i Cyfryzacji na posiedzeniu w dniu 24 czerwca br. rozpatrzyła sprawozdanie z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 r., wraz z analizą NIK w zakresie:

– części budżetowej 16 – Kancelaria Prezesa Rady Ministrów,

– części budżetowej 17 – Administracja publiczna,

– części budżetowej 26 – Łączność,
– części budżetowej 43 – Wyznania religijne oraz mniejszości narodowe i etniczne,
– części budżetowej 75 – Rządowe Centrum Legislacji,
– części budżetowej 76 – Urząd Komunikacji Elektronicznej,
– części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie poz. 4, 9, 14, 20, 29 i 55,
– części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działu 750 – Administracja publiczna.

Członkowie Komisji zapoznali się z przedłożonymi dokumentami, wysłuchali informacji przedstawicieli dysponentów poszczególnych części budżetowych, czyli Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji, Ministerstwa Finansów, Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Rządowego Centrum Legislacji, Urzędu Komunikacji Elektronicznej, a także przedstawicieli NIK. Po wysłuchaniu koreferatów poselskich odbyła się dyskusja. Nie było zasadniczych uwag do wykonania budżetu w poszczególnych częściach. Posłowie poruszyli m.in. kwestię zatrudniania na umowy inne niż umowy o pracę, wykonania budżetu UKE, gdyż poziom wykonania dochodów ze względu na trwającą procedurę przetargu związaną z udostępnieniem częstotliwości jest niewysoki. Posłowie pytali również o wykonanie budżetu w zakresie projektów z udziałem środków unijnych.

Komisja pozytywnie opiniuje wykonanie budżetu państwa w powyższych częściach i wnosi o przyjęcie sprawozdania z jego realizacji w 2014 r. Dziękuję uprzejmie.

Przewodniczący poseł Paweł Arndt (PO):

Bardzo dziękuję. Proszę państwa, mamy pewien kłopot, gdyż koreferentem jest pan poseł Andrzej Orzechowski, który przed chwilą był na sali. Proponuję 2-minutową przerwę. Może pan poseł dotrze do nas.

[Po przerwie]

Przewodniczący poseł Paweł Arndt (PO):

Wznawiam obrady. Jest już z nami pan poseł Andrzej Orzechowski, który koreferuje części będące w zakresie działania Komisji Administracji i Cyfryzacji. Bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Andrzej Orzechowski (PO):

Dzień dobry. Przepraszam za spóźnienie. Komisja Administracji i Cyfryzacji pozytywnie zaopiniowała części będące w zakresie jej kompetencji. Nie wnoszę dodatkowych uwag. Proponuję pozytywnie zaopiniować wykonanie budżetu w tych częściach. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Paweł Arndt (PO):

Bardzo dziękuję panu posłowi. Poproszę przedstawiciela NIK o zaprezentowanie opinii.

Wicedyrektor Departamentu Administracji Publicznej NIK Dariusz Zielecki:

Pozwolę sobie przedstawić ocenę wykonania budżetu państwa w częściach 16, 17, 43 i 75. Jeśli chodzi o część 26, ocenę przedstawią koledzy z Departamentu Infrastruktury.

Ocena NIK w odniesieniu do części 16 była pozytywna. Pozytywnie zaopiniowaliśmy sprawozdawczość budżetową. Zwróciliśmy uwagę na fakt, że w przypadku stwierdzenia nadmiaru środków dysponent części na bieżąco reagował, dokonując stosownych blokad. Nie mieliśmy zastrzeżeń co do wykorzystania środków z rezerw celowych oraz z rezerwy ogólnej budżetu państwa. Wydatki ze środków krajowych zostały wykonane w 95,6%, zaś z budżetu środków europejskich w 93,6% planu. Szczegółowe badanie, którym objęto prawie 30% wydatków kancelarii, nie wykazało nieprawidłowości.

W odniesieniu do części 17 ocena NIK również jest pozytywna. W przypadku jednego sprawozdania Rb-Z Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii w zobowiązaniach nie wykazano ujętego w księgach zobowiązania wymagalnego w kwocie 19,3 tys. zł. To nie rzutowało na opinię o sprawozdawczości z uwagi na wielkość kwoty, ale wskazaliśmy na brak konsekwencji w ustalaniu tego zobowiązania. Z jednej strony uznano jego wymagalność, co potwierdza fakt, że znalazło się w księgach w sprawozdaniach Rb-28, zaś z drugiej strony nie ujęto go w sprawozdaniu Rb-Z o zobowiązaniach, uznając za sporne i podlegające kompensacji kwotą wymagalnej od kontrahenta należności.

Sprawa ta została rozwiązana. GUGiK naprawił sytuację i w przyszłości nie powinno być problemów z prezentowaniem danych o zobowiązaniach w sprawozdawczości.

Wydatki zostały zrealizowane w kwocie 74.700 tys. zł, co stanowiło 68,8% planu. Nie zgłaszaliśmy zastrzeżeń co do wykorzystania środków z rezerw celowych oraz ogólnej. Dysponent części wobec nadmiaru środków zablokował kwotę. Zwróciliśmy uwagę, że znaczna część tej kwoty została zablokowana z opóźnieniem w stosunku do wystąpienia okoliczności uzasadniających blokadę.

Zwracam państwa uwagę na niski poziom wykonania planu wydatków. Główną przyczyną niskiej realizacji było odstąpienie od przebudowy siedziby ministerstwa oraz opóźnienia i przesunięcia na 2015 r. terminów zadań współfinansowanych ze środków zagranicznych, które są realizowane przez beneficjentów. Gdyby uwzględnić blokadę środków, to poziom wykonania wydatków byłby dużo wyższy.

Ocena NIK w odniesieniu do części budżetowej 43 jest pozytywna. Sprawozdawczość opiniujemy pozytywnie. Kwota zrealizowanych wydatków wyniosła 158.500 tys. zł, co stanowi 98,8% planu po zmianach. Nie zgłaszaliśmy zastrzeżeń co do wykorzystania środków z rezerw. Zwróciliśmy uwagę na kwestię przekazywania środków na ubezpieczenie duchownych do ZUS. Nasze badanie wykazało, że na początku roku były one przekazywane z opóźnieniem w stosunku do terminów płatności, przy czym ZUS nie obciążał ministerstwa odsetkami za zwłokę. W dalszej części roku te zobowiązania były regulowane terminowo.

NIK pozytywnie oceniła wykonanie budżetu w części 75 – Rządowe Centrum Legislacji. Dochody i wydatki zostały zrealizowane zgodnie z przepisami. Nie stwierdziliśmy żadnych nieprawidłowości.

Jeśli pan przewodniczący pozwoli, oddam głos koledze z Departamentu Infrastruktury. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Paweł Arndt (PO):

Bardzo proszę.

Wicedyrektor Departamentu Infrastruktury NIK Adam Bandosz:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, szanowni państwo. Wypowiem się w odniesieniu do części 18, 21, 26, 39 i 71.

Przewodniczący poseł Paweł Arndt (PO):

Panie dyrektorze, proponuję, żebyśmy podzielili pana wypowiedź na części. Opinii Komisji Infrastruktury wysłuchamy w dalszej kolejności. Teraz prosiłbym tylko o informację na temat części budżetowej 26 i ewentualnie 76.

Wicedyrektor departamentu NIK Adam Bandosz:

NIK oceniła pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2014 r. w części 26 – Łączność. Dochody budżetu państwa zostały zrealizowane w wysokości 66,8 tys. zł. Były one trzykrotnie wyższe niż zaplanowane w ustawie budżetowej na 2014 r. Dochody zostały rzetelnie zaewidencjonowane i terminowo przekazane na centralny rachunek budżetu państwa. Nie stwierdziliśmy przypadków przedawnienia należności budżetowych ani zaniechania ich poboru. Nie było umorzeń ani odroczeń w spłacie należności budżetu państwa.

Środki finansowe pochodzące z budżetu państwa oraz z budżetu środków europejskich wydatkowano w łącznej wysokości 29.649 tys. zł, co stanowiło 80,5% planu po zmianach. Nie stwierdziliśmy nieprawidłowości w zakresie wydatkowania środków budżetu UE. Dane wykazane w rocznych łącznych sprawozdaniach budżetowych były zgodne z kwotami wynikającymi z ewidencji księgowej. Ewidencja księgowa zawierała wszystkie elementy wymagane, określone stosownymi aktami prawnymi i obowiązującymi standardami.

W toku kontroli stwierdziliśmy brak skutecznych mechanizmów zapobiegających występowaniu nieprawidłowości w procesie rozliczania zagranicznych delegacji służbowych. Występowały przypadki naliczania osobom delegowanym nienależnych diet i ryczałtów dojazdowych. Zostały podjęte działania ze strony ministerstwa dotyczące zmiany zarządzenia dyrektora generalnego w sprawie podróży służbowych. Osoby delegowane dokonały zwrotu nienależnych diet i ryczałtów za dojazdy. Zwróciliśmy

również uwagę na kwestię blokowania wydatków budżetu państwa i środków europejskich w ostatnim dniu roku budżetowego. Środki te zostały zablokowane w kwocie 4188 tys. zł. Nie kwestionowaliśmy decyzji o potrzebie blokady, natomiast zwróciliśmy uwagę, że blokowanie środków w ostatnim dniu budżetowym może powodować trudności w ich zagospodarowaniu.

Jeśli chodzi o część budżetową 76 – Urząd Komunikacji Elektronicznej, w ocenie wykonania budżetu państwa za 2014 r. w zakresie planowania i wydatkowania nie stwierdziliśmy nieprawidłowości. Obniżyliśmy ocenę ogólną w związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi w zakresie wydatkowania środków na zagraniczne podróże służbowe. Naszym zdaniem nie zachowano wymogu dokonania wydatków w sposób celowy i oszczędny. Dochody w kwocie 1.864.300 tys. zł stanowiły 56,4% planu. Tak niskie wykonanie planu dochodów było związane z nieprzeprowadzeniem aukcji na rezerwację częstotliwości w pasmach 800 MHz i 2,6 GHz, z czego planowano uzyskanie dochodów w wysokości 1.800.000 tys. zł.

Wydatki budżetu państwa w kwocie 92.800 tys. zł były rzetelnie zaplanowane i w sposób celowy oraz gospodarny zrealizowane. Zwróciliśmy uwagę na niskie wykorzystanie środków z budżetu europejskiego. Jest to trzeci rok z rzędu, kiedy wykorzystanie środków europejskich jest na poziomie poniżej 25%. Tak niskie zaangażowanie środków europejskich może powodować niewykorzystanie puli tych środków i ich utratę. Rzetelnie i prawidłowo sporządzono sprawozdawczość budżetową. Rzetelnie prowadzono księgi rachunkowe. Zbyt optymistycznie prognozowano dochody na 2014 r. Niski procent wykorzystania środków był związany z nieprzeprowadzeniem aukcji na rezerwację częstotliwości. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Paweł Arndt (PO):

Bardzo dziękuję. Otwieram dyskusję. Kto z państwa posłów chciałby zabrać głos? Pani poseł Bubula.

Poseł Barbara Bubula (PiS):

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Chciałabym odnieść się do wykonania budżetu państwa w Urzędzie Komunikacji Elektronicznej i poruszyć kilka kwestii. Uderzające jest wyjątkowo niskie – na poziomie 56,4% planu – wykonanie dochodów w części 76. Chodzi o duże kwoty. Dochody zrealizowane wyniosły 1.864.000 tys. zł. Niewykonanie na poziomie ponad 40% to kwota bardzo znaczna w stosunku do dochodów innych części budżetowych.

Przypominam sobie dyskusję sprzed roku, kiedy dochody nie wpłynęły i były przesuwane na rok 2014. Te przesunięcia w czasie muszą zostać wyjaśnione przez UKE. Brak wpływu kwoty sięgającej 1.000.000 tys. zł to kwestia, którą należy szczegółowo wyjaśnić.

Druga sprawa dotyczy dochodów UKE. Znaczna kwota z różnych opłat (paragraf 0690) w wysokości 1.500.000 tys. zł pochodziła z jednorazowych wpłat z tytułu przedłużenia rezerwacji częstotliwości. Mamy nadwykonanie w wysokości 155,6% planu. Interesowałam się tą sprawą bardziej szczegółowo w trakcie roku budżetowego i wiem, że dotyczy to również rezerwacji częstotliwości dla największych sieci komórkowych, którym przedłużano rezerwacje na kolejne 15 lat. Upłynął pierwszy okres po uruchomieniu częstotliwości. To był ważny rok, kiedy decydowano o tym, czy bez procedury przetargowej przedłużyć rezerwację częstotliwości największym sieciom komórkowym, czyli jednym z najbogatszych firm i mającym największy wpływ na codzienne życie Polaków.

W interpelacji zapytałam MAiC, a za jego pośrednictwem UKE, w jaki sposób sprawdzono, czy sieci komórkowe wypełniły warunki stawiane im, kiedy pierwszy raz przyznawano im częstotliwości przed 15 laty, i czy wypełniona została przesłanka do bezprzetargowego przedłużenia rezerwacji częstotliwości oraz zainkasowania z tego tytułu dochodów z rezerwacji częstotliwości. Dowiedziałam się, że w warunkach ustalonych 15 lat temu nie został wpisany termin realizacji inwestycji przez sieci komórkowe. Wprawdzie nakazano im pokrycie kraju odpowiednią gęstością przekaźników zapewniających dobrą jakość usług, ale bez określenia terminu. Zatem nie można wyegzekwować od sieci realizacji warunków. Przedłużono im rezerwację częstotliwości, nie mogąc sprawdzić, czy spełniony został ten ważny warunek.

Poruszam tę sprawę przy okazji sprawozdania z wykonania budżetu, bo to jest ważna część rzeczowa efektów działania UKE oraz MAiC. Prosiłabym o wyjaśnienie tej sprawy. Cieszymy się, że z tego tytułu wpłynęło ponad 1.000.000 tys. zł. Czy jednak zapewniono odpowiednią jakość usług, jak możliwość swobodnego i nieskrępowanego korzystania z sieci telefonii komórkowej? Poproszę również o wyjaśnienie bardzo niskiego wykonania środków europejskich w omawianych przez nas częściach budżetowych? Dziękuję.

Przewodniczący poseł Paweł Arndt (PO):

Bardzo dziękuję. Pani poseł Zuba.

Poseł Maria Zuba (PiS):

Dziękuję bardzo. Informacja o sposobie rozliczania, a właściwie o nadużyciach, jakie miały miejsce przy rozliczaniu delegacji zagranicznych w MAiC oraz w podmiotach im podległych, dotarła do nas z prasy. Na tę okoliczność mam pytanie, czy w instytucjach państwowych funkcjonują instrukcje dotyczące sposobów rozliczeń delegacji, w tym delegacji zagranicznych. W sytuacji kiedy w najmniejszym urzędzie gminy skrupulatnie rozlicza się każde wyjście pracownika i ono musi być uzasadnione, tu okazuje się, że celowość wyjazdów, ich sposób rozliczania są bardzo dowolne. Kto nad tym panuje i kto bierze za to odpowiedzialność? Fakt, że osoba, która dopuściła się nadużyć, zostaje usunięta ze stanowiska, niczego nie zmienia. Za kolejne pół roku słyszymy o następnych przypadkach. Stąd moje pytanie – kto i kiedy ureguluje te sprawy tak, aby wszyscy mieli obowiązek rzetelnego rozliczenia i wiedzieli, że ten obowiązek na nich spoczywa?

Drugie pytanie dotyczy siedziby delegatury UKE we Wrocławiu. Mamy informację, że pieniądze na ten cel nie zostały wydatkowane. Jakie podjęto decyzje w tym zakresie i jakie są plany zabezpieczenia siedziby dla UKE we Wrocławiu?

Kolejna sprawa to niskie wykorzystanie środków finansowych na projekty realizowane ze współudziałem środków unijnych. Proszę o szersze omówienie tego tematu. Czym to jest spowodowane, że w jednym z przypadków wykorzystano tylko 62% środków, a w drugim 76,5%? Jakie zadania nie zostały zrealizowane i co miało na to wpływ? Dziękuję.

Przewodniczący poseł Paweł Arndt (PO):

Bardzo dziękuję. Czy ktoś z państwa posłów chciałby jeszcze zabrać głos? Nikt się nie zgłasza, zatem przystępujemy do odpowiedzi. Gros pytań padło pod adresem UKE. Proszę przedstawicieli urzędu o odpowiedzi na pytania.

Dyrektor Biura Administracyjnego i Kadr Urzędu Komunikacji Elektronicznej Zbigniew Wiecha:

Szanowny panie przewodniczący, panie i panowie posłowie, chciałbym odnieść się merytorycznie do pytań, które zostały zadane. Na jedno pytanie nie znam odpowiedzi. Jeżeli mógłbym odpowiedzieć na piśmie, byłbym zobowiązany.

Zacznę od odpowiedzi na pytanie o delegaturę we Wrocławiu. W 2013 r. z zasobu ministra Skarbu Państwa UKE pozyskał powierzchnię na adaptację pomieszczeń na potrzeby delegatury UKE. Do 2013 r. i do chwili obecnej dla tej delegatury wynajmowano pomieszczenia. Chcąc ograniczać koszty najmu, pozyskano powierzchnię z zasobu ministra Skarbu Państwa. Faktyczne przejęcie obiektu nastąpiło w czerwcu 2014 r. Do końca 2014 r. przeprowadzono prace projektowe. W 2015 r. przeprowadzono postępowanie przetargowe i obecnie wykonawca adaptuje pomieszczenia. Do końca roku zakończy się adaptacja. Na początku 2016 r. nastąpi przeniesienie delegatury do siedziby wspólnej z Prokuraturą Apelacyjną we Wrocławiu oraz z delegaturą NIK. Na potrzeby delegatury UKE zostanie zaadaptowane poddasze.

Jeśli chodzi o wykonanie dochodów w 2014 r. na poziomie 56,4%, to wynika to wyłącznie z niezakończenia procesu przeprowadzenia aukcji elektronicznej na rezerwacje częstotliwości w zakresie 800 MHz i 2,4 GHz. Postępowanie aukcyjne toczy się. Kwoty zadeklarowane w postępowaniu aukcyjnym przekraczają 4.400.000 tys. zł. Jest to poziom, który znacząco przekracza ten planowany w ubiegłym roku poziom dochodów. Nie jestem w stanie powiedzieć, kiedy postępowanie się zakończy. Jego konstrukcja jest taka, że licytacja pomiędzy podmiotami trwa i kończy się pewnymi etapami. W chwili

obecnej jest zakończony pewien etap. Dochodząc do określonej wysokości zadeklarowanych kwot, następuje tzw. depozyt. Podmioty uczestniczące przekazują środki finansowe w depozyt, żeby potem nie wycofać się z postępowania. Kwota dochodów zaplanowanych na 2014 r. w wysokości 1.800.000 tys. zł została przeniesiona na 2015 r., o czym pani prezes informowała ministra finansów w lipcu 2014 r. Stwierdzono nieważność pierwszego postępowania ze względów technicznych. Zamieszczona informacja o odpowiedziach w zakresie dokumentacji aukcyjnej posiadała taką wadę, że pliki internetowe nie mogły się otworzyć. Stanowiło to podstawę do unieważnienia postępowania. Wszczęto kolejne postępowanie, które rozpoczęło się jeszcze w 2014 r. i trwa do tej pory.

Jeśli chodzi o budżet środków europejskich, to wykonanie na poziomie 25% wynika ze specyfiki tych projektów i z terminu ich zakończenia. Dwa największe projekty, które są prowadzone w UKE, to projekty informatyczne. Ich specyfika polega na tym, że wydatki są zaplanowane na okres zakończenia projektów. Jeden z nich już został zakończony. 26 czerwca nastąpił odbiór. Była to druga część projektu związanego z platformą lokalizacyjno-informacyjną i centralną bazą danych. Dotyczył on m.in. rozbudowy systemu wspomagającego numer 112, czyli systemu ratunkowego. Poprzez SMS będzie można zlokalizować abonenta dodzwaniającego się do numeru 112. Druga funkcjonalność związana z przeniesieniem numerów zaczęła już funkcjonować. Drugi prowadzony projekt to elektronizacja UKE. Ten projekt jeszcze nie został zakończony. Stąd wynika niewykorzystanie środków.

Trudno mi odpowiedzieć na pytanie o rezerwację częstotliwości. Mam tylko informację, że rezerwy zostały dokonane zgodnie z przepisami obowiązującego Prawa telekomunikacyjnego. Przepraszam, ale nie potrafię szczegółowo odpowiedzieć pani poseł na pytanie, czy warunki, które zostały określone, są spełnione i czy w kolejnych decyzjach rezerwacyjnych nie ma wskazanych nowych obowiązków. Jeśli pani poseł pozwoli, to na piśmie odniesiemy się do tego pytania.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Paweł Arndt (PO):

Bardzo dziękuję. Jedno z pytań dotyczyło sposobu rozliczania delegacji zagranicznych. Nie wiem, kto z państwa na nie odpowie.

Dyrektora w UKE Zbigniew Wiecha:

Było to pytanie bardziej ogólne. W UKE funkcjonuje decyzja dyrektora generalnego.

Przewodniczący poseł Paweł Arndt (PO):

Pan minister Marek Wójcik jest gotów odpowiedzieć na to pytanie. Bardzo proszę, panie ministrze.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Administracji i Cyfryzacji Marek Wójcik:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, krótko odniosę się do dwóch kwestii. Pierwsza dotyczy delegacji. Funkcjonuje zarządzenie dyrektora generalnego, które przesądza o tej sprawie. Zostało ono uszczegółowione, żeby nie było żadnych wątpliwości co do rozliczania delegacji zagranicznych. Chcę podkreślić, że NIK kontrolowała delegacje na kwotę 1000 tys. zł. Zakwestionowała wydatek w wysokości 1,1 tys. zł. Zainteresowane osoby dokonały zwrotu nadpłat z tytułu korzystania z hoteli, w których podawano śniadanie. Podaję te szczegóły, żeby zilustrować, jaka jest skala tego zjawiska. Z pokorą odnieśliśmy się do wyników kontroli i wprowadziliśmy uszczegółowienia, które w przyszłości zlikwidują ten problem.

Odniosę się do kwestii realizacji projektów. Pani poseł wskazywała na niski stopień ich realizacji. Otóż są to projekty informatyczne, które charakteryzują się tym, że oddajemy system, który ma działać jako całość, a budowany jest latami. W trosce o wysoką jakość, od wykonawców oczekujemy realizacji naszych specyfikacji zamówienia. Płatności następują skokowo w ostatnim okresie realizacji.

Chcę poinformować państwa o stopniu realizacji projektów, gdyż nie jest on niski. Projekt „Działania na rzecz rozwoju szerokopasmowego dostępu do Internetu” – 79,15% realizacji projektu na koniec 2014 r., system informatyczny infrastruktury szerokopasmowej – portal „Polska szerokopasmowa” – 84,81%, „Wspieramy e-biznes” – 69,77%.

Mówię o tym, żeby uspokoić państwa. Projekty zostaną zrealizowane w pełni. W trosce o wysoką jakość produktów nie płaciliśmy za usługi niewykonane należycie, dlatego przesunęliśmy płatność na rok 2015. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Paweł Arndt (PO):

Bardzo dziękuję. Stwierdzam zakończenie omawiania opinii Komisji Administracji i Cyfryzacji.

Zarządzam 5 minut przerwy. Dziękuję wszystkim państwu, którzy do tej pory brali udział w posiedzeniu.

[Po przerwie]

Przewodniczący poseł Paweł Arndt (PO):

Wznawiam posiedzenie.

Przystępujemy do rozpatrzenia opinii Komisji Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii. Przedstawicielem Komisji jest pan poseł Wincenty Elsner. Bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Wincenty Elsner (SLD):

Szanowni państwo, Komisja Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii na posiedzeniu w dniu 23 czerwca rozpatrzyła sprawozdanie z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 r. w części budżetowej 27 – Informatyzacja oraz części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 9 i 29. Komisja po zapoznaniu się ze szczegółowymi informacjami dysponentów części budżetowych, po wysłuchaniu stanowiska NIK oraz koreferatu pozytywnie opiniuje sprawozdanie z wykonania budżetu państwa w 2014 r. w powyższym zakresie.

Jako koreferent występujący na posiedzeniu Komisji w dniu 23 czerwca rekomendowałem stanowisko odmienne od ostatecznie przegłosowanego, mianowicie negatywne zaopiniowanie części budżetowej 83 – Rezerwy celowej, w zakresie pozycji 9 i 29. Do przyjętego stanowiska Komisji zgłosiłem zdanie odrębne w trybie art. 106 ust. 3 Regulaminu Sejmu. O tym powiem kilka zdań na samym końcu mojego wystąpienia.

Jeśli chodzi o część 27, dochody wyniosły 17.253 tys. zł i były 60 razy większe niż zaplanowane. Zaplanowano bowiem jedynie 30 tys. zł. Tak duża różnica wynika ze znacznie większych zwrotów niewykorzystanych dotacji, zwrotów płatności wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub z naruszeniem procedur oraz odsetek od nich. Ta sytuacja była na etapie planowania budżetu na 2014 r. nie do przewidzenia. W związku z tym uważam, że nie stanowi to istotnego naruszenia w planowaniu dochodów na 2014 r.

Wydatki zaplanowane zostały w wysokości 224.229 tys. zł, a w trakcie roku były istotnie zwiększone do 370.737 tys. zł, a więc o ponad 65%. Ze zwiększonej puli środków wydatkowano 84,5%. Trzeba podkreślić lepsze wykorzystanie środków z budżetu krajowego oraz z budżetu środków europejskich i systematyczną poprawę w stosunku do lat ubiegłych. W 2012 r. wykonanie budżetu środków europejskich wynosiło 63%, w 2013 r. – 88,6%, a w 2014 r. – 95,4%. W opiniach do wykonania budżetu w latach minionych Komisja zwracała uwagę na zbyt niskie wykorzystanie środków z budżetu krajowego oraz budżetu środków europejskich.

W dziale 150 – Przetwórstwo przemysłowe zaplanowano wydatki w wysokości 67.026 tys. zł, następnie powiększono w trakcie roku do 140.354 tys. zł. zrealizowano 90% podwyższonych środków. Znacznie gorzej przedstawia się wykonanie wydatków w dziale 720 – Informatyka. W ustawie budżetowej zaplanowano środki w wysokości 33.747 tys. zł, następnie w trakcie roku zmniejszono do 31.196 tys. zł, a zrealizowano jedynie 15.507 tys. zł, czyli niespełna 50% budżetu po zmianach. Jeszcze gorzej przedstawiały się wydatki z tytułu współfinansowania projektów z udziałem środków UE, które wyniosły zaledwie 20%. Jako uzasadnienie tak niskiego wykorzystania środków z budżetu krajowego i unijnego ministerstwo powołuje się na opóźnienia w wykonaniu i uruchomieniu przez Centrum Projektów Informatycznych systemu ePUAP 2.

Jeśli chodzi o budżet środków europejskich, w dziale 150 został on wykonany w prawie 100%, natomiast w dziale 720 zaledwie w 77%. NIK zwraca uwagę na racjonalizację wydatków bieżących jednostek budżetowych. Niskie od zaplanowanych wykonanie

wydatków bieżących wynikało z niższych kosztów przeznaczonych na pokrycie zobowiązań związanych z utrzymaniem systemu ePUAP, niższych kosztów zakupu usług certyfikacyjnych dla systemów integrujących się z ePUAP, niższych wydatków na Centralne Repozytorium Informacji Publicznej oraz z szeregu innych oszczędności, m.in. przy zakupie energii elektrycznej, cieplnej, centralnego ogrzewania oraz z tytułu usług telekomunikacyjnych.

Zdecydowanie źle przedstawia się wykorzystanie rezerw celowych w części 83 w pozycji 9 i 29. Na rezerwę w poz. 29 przeznaczone było 31.500 tys. zł, natomiast została rozdysponowana jedynie w 5%, w wysokości 1602 tys. zł. Ministerstwo argumentuje, że niepełne rozdysponowanie rezerwy było spowodowane opóźnieniami w pracach legislacyjnych nad zmianą ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne oraz przesunięciami w realizacji projektu ePUAP 2. Zdecydowanie nie mogę zgodzić się z tą pierwszą tezą. Być może niewykorzystanie rezerwy wynikało z opóźnień w pracach legislacyjnych, natomiast winę za te opóźnienia ponosi ministerstwo. Byłem osobą prowadzącą w Sejmie projekt nowelizacji ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne. Ustawa została uchwalona przez Sejm w bardzo krótkim terminie. Za opóźnienia winę ponosi ministerstwo.

Rezerwa w poz. 9 została wykorzystana jedynie w 19%. Miała być przeznaczona na budowę, rozbudowę, utrzymanie i funkcjonowanie systemu powiadamiania ratunkowego oraz na wydatki dla wojewódzkich centrów powiadamiania ratunkowego oraz na wynagrodzenia pracowników tych centrów.

Pomimo tych zastrzeżeń Komisja Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii zadecydowała o pozytywnym zaopiniowaniu sprawozdania z wykonania budżetu.

Zgłaszając zdanie odrębne, zwróciłem uwagę na następujące sprawy. Moim zdaniem część 27 należało zaopiniować pozytywnie, jednak zwrócić uwagę na to, że działania MAiC będącego dysponentem części budżetowej 27 doprowadziły do znacznych opóźnień w realizacji projektu ePUAP i tym samym do niewykorzystania w 2014 r. znacznej części środków, w tym środków europejskich. Opinia do części 27 byłaby zatem pozytywna, ale z zastrzeżeniem o negatywnej ocenie działań MAiC. Proponowałem również negatywne zaopiniowanie obu pozycji rezerw – 9 i 29, w części 83. Środki rezerwy celowej 83 poz. 29 przeznaczone były na ważne cele społeczne, takie jak rozwój społeczeństwa informatycznego oraz upowszechnianie szerokopasmowego dostępu do Internetu. Wykorzystano jedynie 5% przewidzianych w rezerwie środków. Uzasadnienie wskazujące jako przyczynę niewykorzystania środków opóźnienia w procesie legislacyjnym oraz w realizacji projektu ePUAP 2 nie były wystarczające. Środki w pozycji 9 były przeznaczone na tak ważne cele społeczne i związane z bezpieczeństwem obywateli, jak budowa, rozbudowa, utrzymanie i funkcjonowanie systemu powiadamiania ratunkowego na terenie kraju. Pomimo tak ważnych celów społecznych rezerwa została wykorzystana zaledwie w 19%. Uzasadnienie podające jako przyczynę znikomego wykorzystania rezerwy opóźnienia w zawarciu umowy z tzw. superoperatorem nie były wystarczające.

Konkludując, Komisja Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii pozytywnie zaopiniowała część 27 oraz część 83 w zakresie pozycji 9 i 29 ze zdaniem odrębnym, które przed chwilą przedstawiłem. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Paweł Arndt (PO):

Bardzo dziękuję panu posłowi. Chciałbym przypomnieć, że zdania odrębne i inne wnioski będą rozpatrywane po zakończeniu rozpatrywania wszystkich części budżetowych na zakończenie prac Komisji. Bardzo proszę o zabranie głosu pana posła Jacka Brzezinkę, który jest koreferentem tych części budżetowych.

Poseł Jacek Brzezinka (PO):

Dziękuję, panie przewodniczący. Państwo ministrowie, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, z wykonania budżetu państwa w części 27 – Informatyzacja, której dysponentem jest minister administracji i cyfryzacji, a dochody i wydatki realizowane były przez ministerstwo, Centrum Projektów Informatycznych oraz władzę wdrażającą programy europejskie (Centrum Projektów Polska Cyfrowa) otrzymaliśmy bardzo obszerną i szczegółową informację, która w sposób wyczerpujący wskazuje działania realizowane w 2014 r.,

takie jak Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa, Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej ePUAP, Centralne Repozytorium Informacji Publicznej, projekty w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka i Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy, Program Operacyjny Polska Cyfrowa oraz prowadzone prace legislacyjne.

Z uwagi na zawartość tej szczegółowej informacji oraz wystąpienie przedstawiciela Komisji Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii, w swoim koreferacie ograniczę się tylko do pewnych najistotniejszych konkluzji. Jeśli chodzi o kwestię dochodów, podzielam pogląd przedstawiciela Komisji, że wielokrotne przekroczenie planu w realizacji dochodów wynika z tego, że źródła i charakter tych dochodów są niemożliwe do zaplanowania. W mojej ocenie dysponent części 27 słusznie zakłada, że przekazywane beneficjentom dotacje zostaną przez nich wydatkowane i rozliczone zgodnie z przeznaczeniem.

Jeśli chodzi o kwestię wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich w części 27, to cieszy to, co podkreśla NIK w swoim raporcie, że niższy poziom wykonania w dużym stopniu jest związany z oszczędnościami. W przypadku budżetu środków europejskich wydatki zostały zrealizowane w prawie 95,4%. W poprzednich latach było zdecydowanie gorzej. Nie chodzi wyłącznie o poziom realizacji wydatków, ale również o fakt, że wydatki z roku na rok znacząco rosną. Przypomnę, że w porównaniu do wykonania 2013 r. zrealizowane wydatki z budżetu środków europejskich w 2014 r. były o prawie 300.000 tys. zł wyższe.

Jeśli chodzi o rezerwy celowe w pozycji 9 i 29, mnie przekonuje uzasadnienie przedstawione przez dysponenta tych rezerw, że w pierwszej kolejności zadania te były realizowane z wykorzystaniem środków europejskich. Jesteśmy na końcowym etapie wydatkowania środków z perspektywy 2007–2013. Dopiero w drugiej kolejności uruchamiane były środki z rezerw celowych.

Komisja Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii nie przyjęła zdania odrębnego pana posła.

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, po analizie otrzymanych informacji oraz biorąc pod uwagę pozytywną ocenę NIK, wnoszę o przyjecie sprawozdania i pozytywne zaopiniowanie wykonania budżetu państwa za 2014 r. w części 27 – Informatyzacja oraz w części 83 – Rezerwy celowe, w poz. 9 i 29. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Paweł Arndt (PO):

Bardzo dziękuję panu posłowi.

Poproszę przedstawiciela NIK o zaprezentowanie opinii.

Wicedyrektor departamentu NIK Dariusz Zielecki:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Wiele kwestii ujętych w ocenie NIK zostało zaprezentowanych przez panów posłów. Powiem krótko, że NIK pozytywnie oceniła wykonanie budżetu w części 27 – Informatyzacja. Dochody są trudne do przewidzenia i tak znaczący wzrost realizacji w stosunku do planu jest uzasadniony.

W swojej informacji zwracamy uwagę na oszczędności poczynione w urzędzie. W związku z tym poziom wydatków z budżetu krajowego jest niższy od planowanego. Trzeba wskazać, że na niewykonanie w pełni planu wydatków wpłynęły także zwroty dotacji przez beneficjentów z uwagi na opóźnienia w realizacji projektów. Jest to przyczyna leżąca poza ministerstwem. Projekty, które realizują beneficjenci, nie kończą się. Ich realizacja jest tylko przesunięta w czasie. Będą zakończone w kolejnym roku. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Paweł Arndt (PO):

Bardzo dziękuję panu dyrektorowi. Otwieram dyskusję. Kto z państwa posłów chciałby zabrać głos? Pani poseł Barbara Bubula.

Poseł Barbara Bubula (PiS):

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. Szanowni państwo, chciałabym zapytać o kwestię niewykorzystania środków z rezerw celowych, głównie tej dotyczącej rozwoju społeczeństwa informacyjnego oraz upowszechniania szerokopasmowego dostępu do Internetu. Wykonanie jest zaledwie na poziomie 5% planu. Półtora roku temu byliśmy uspo-

kajani, że wszystko jest na dobrej drodze i osiągnięcie celów europejskiej agendy cyfrowej w 2020 r. nie jest zagrożone. Tymczasem w poszczególnych typach wydatków okazuje się, że mamy do czynienia z bardzo dużymi opóźnieniami.

W kwietniu br. Urząd Komunikacji Elektronicznej opublikował zestaw wskaźników dostępności do szerokopasmowego Internetu na terenie Polski. Podane zostały przepustowości, które mają być uzyskane do 2020 r., według europejskiej agendy cyfrowej. W tej dziedzinie mamy duże zaległości. Rząd i jego służby nie działają tak sprawnie, aby dostęp do Internetu był powszechny w takim zakresie i w takiej przepustowości, jak przewiduje europejska agenda cyfrowa. Wykonanie rezerwy zaledwie w wysokości 5% jest wyjątkowo małe. Poproszę też o informację, jak niewykonanie wydatków inwestycyjnych i w zakresie informatyzacji kraju ma się do realizacji europejskiej agendy cyfrowej. Czy prawdą jest, że cele, które zostały wskazane, nie zostaną wykonane. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Paweł Arndt (PO):

Bardzo dziękuję. Pani poseł Elżbieta Rafalska.

Poseł Elżbieta Rafalska (PiS):

Poproszę o klarowne wyjaśnienie, dlaczego nie został zrealizowany drugi etap na budowę i wdrożenie ogólnopolskiego systemu wspomagania dowodzenia w Państwowym Ratownictwie Medycznym. Jest to dosyć zaskakujące. Zadanie jest ważne, a środki nie zostały wykorzystane.

Przewodniczący poseł Paweł Arndt (PO):

Bardzo dziękuję. Poproszę o odpowiedzi. Pan minister Marek Wójcik, bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w MAiC Marek Wójcik:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, co do rezerwy w poz. 29, chcę wyjaśnić, że proces legislacyjny w parlamencie zakończył się w maju. W czerwcu wydaliśmy rozporządzenie, które umożliwiło organizację konkursu. W pierwszej edycji konkursu zostały przedstawione propozycje słabe jakościowo. Środki z rezerwy miały być przeznaczone dla podmiotów, które zechcą włączyć się w budowę infrastruktury informatycznej. Niestety, otrzymaliśmy bardzo słabe propozycje. Pierwszy konkurs nie spełnił naszych oczekiwań, zatem ogłosiliśmy drugi konkurs. Do drugiego konkursu zostały zgłoszone propozycje, które uzyskały naszą akceptację. Z oczywistych powodów realizacja tych przedsięwzięć rozpoczęła się bardzo późno – pod koniec roku. Stąd takie, a nie inne wykorzystanie tych środków. Nie chcieliśmy wydawać pieniędzy publicznych na projekty słabe. Dlatego przesunęliśmy ich realizację na rok 2015.

Co do dostępu do sieci szerokopasmowej, to chcę uspokoić panią poseł i Wysoką Komisję, że nie ma opóźnień. Kończymy wdrażanie budowy sieci szerokopasmowej szkieletowej. W czterech województwach projekty zostały zakończone. W następnych siedmiu realizacja jest na poziomie ponad 90%, w trzech projekty będą kończone na przełomie sierpnia i września, w dwóch na przełomie września i października.

Jeśli chodzi o przepustowość, to chcę poinformować, że wskaźniki wynikające z oczekiwań Komisji Europejskiej są realizowane. Budowana przez nas sieć szerokopasmowa zagwarantuje dostępność do sieci o wysokich parametrach. Rzecz jasna mówimy o sieci szkieletowej, nie o ostatniej mili, która będzie budowana w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa. To dopiero przed nami. Kluczowe będą konkursy uruchamiane jesienią br. W najbliższych latach będziemy budować tzw. ostatnią milę. Nie ma zagrożeń z tego tytułu, co upoważnia mnie do prośby o pozytywne zaopiniowanie budżetu.

Przewodniczący poseł Paweł Arndt (PO):

Bardzo dziękuję. Nie ma dalszych głosów w dyskusji. Stwierdzam zakończenie omawiania opinii Komisji Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii.

Przechodzimy do omówienia opinii Komisji Infrastruktury. Oddam głos przewodniczącemu Komisji panu posłowi Stanisławowi Żmijanowi, który zreferuje wszystkie części budżetowe. Niestety, nie mamy posła koreferenta. Mam nadzieję, że wypowiedź pana posła Żmijana wystarczy nam do tego, żeby ocenić wykonanie budżetu w tych częściach. Bardzo proszę, pan przewodniczący Stanisław Żmijan.

Poseł Stanisław Żmijan (PO) – spoza składu Komisji:

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. Szanowne prezydium, Wysoka Komisjo, jeśli państwo pozwolą, przedstawię opinię Komisji Infrastruktury, a później powiem o najistotniejszych jej elementach.

Opinia Komisji Infrastruktury w sprawie wykonania budżetu państwa w roku 2014 została uchwalona na posiedzeniu w dniu 24 czerwca 2015 r. Komisja Infrastruktury w dniu 24 czerwca br. rozpatrzyła sprawozdanie z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 r. (druk nr 3459) wraz z analizą Najwyższej Izby Kontroli Analizą (druk nr 3509) w zakresie:

1) części budżetowej 17 – Administracja publiczna, dział 710, w zakresie rozdziałów:
– 71013 – Prace geodezyjne i kartograficzne,
– 71021 – Główny Urząd Geodezji i Kartografii,
– instytucje gospodarki budżetowej z załącznika nr 12 – Centralny Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej,
– państwowe fundusze celowe z załącznika nr 13 – Fundusz Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym,
– dochody i wydatki budżetu środków europejskich z załączników nr 3, 4 i 15,
2) części budżetowej 18 – Budownictwo, lokalne planowanie i zagospodarowanie przestrzenne oraz mieszkalnictwo:
– dochody i wydatki z zał. nr 1 i 2,
– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych z zał. nr 6,
– program wieloletni z zał. nr 10,
3) części budżetowej 21 – Gospodarka morska:
– dochody i wydatki z zał. nr 1,
– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych z zał. nr 6,
– dotacje podmiotowe i celowe z zał. nr 8,
– dochody i wydatki budżetu środków europejskich z zał. nr 3,
– program wieloletni z zał. nr 10.
4) części budżetowej 26 – Łączność, dział 600, w zakresie rozdziału 60046 – Operatorzy pocztowi:
– dotacje przedmiotowe i podmiotowe z zał. nr 9,
– wydatki budżetu środków europejskich z zał. nr 4,
5) części budżetowej 39 – Transport:
– dochody i wydatki z zał. nr 1 i 2,
– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych z zał. nr 6,
– dotacje podmiotowe, przedmiotowe i celowe z zał. nr 8 i 9,
– dochody i wydatki budżetu środków europejskich z zał. nr 3, 4 i 15,
– programy wieloletnie z zał. nr 10,
– plany finansowe państwowych osób prawnych z zał. nr 14:
– Polskiej Agencji Zeglugi Powietrznej,
– Transportowego Dozoru Technicznego,
6) części budżetowej 71 – Urząd Transportu Kolejowego:
– dochody i wydatki z zał. nr 1 i 2,
– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych z zał. nr 6,
7) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 5, 6, 41, 63, 65, 70 i 71,
8) części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działu 600 – Transport i łączność:
– dochody i wydatki z zał. nr 1 i 2,
– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych z zał. nr 6,
– dotacje celowe z zał. nr 8,
9) zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami w części 85 – Budżety wojewodów.

W wyniku analizy przedłożonych dokumentów i przeprowadzonej dyskusji poszerzonej o wyjaśnienia przedstawicieli urzędów Komisja Infrastruktury stwierdziła, że budżet został wykonany zgodnie z ustawą budżetową, co pozwala na przyjęcie przedłożonego sprawozdania za 2014 r. w omawianych częściach.

Wysoka Komisjo, w części 18 – Budownictwo dochody zrealizowane zostały w kwocie 97.400 tys. zł, tj. na poziomie 99,3% dochodów zaplanowanych. Wpływy uzyskane były głównie z wykupu odsetek od kredytów mieszkaniowych. Pochodziły one ze spłat zadłużenia kredytobiorców z tytułu przejściowego wykupienia odsetek od kredytów mieszkaniowych tzw. starego portfela. Po drugie, z umorzenia kredytów mieszkaniowych. Pochodziły one z wpłat banków dokonanych przez kredytobiorców, członków spółdzielni mieszkaniowych zwrotów nominalnych kwot umorzeń kredytów mieszkaniowych w związku z przekształceniem spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu na prawo spółdzielcze własnościowe.

Po stronie wydatków budżet zrealizowany został na poziomie 1.612.100 tys. zł, tj. 89,1% budżetu zaplanowanego. W tej części budżetu państwa środki wykorzystane zostały głównie na fundusz dopłat, w ramach którego realizowane były programy: zamykany program Rodzina na Swoim (595.000 tys. zł), otwierany program Mieszkanie dla Młodych (207.200 tys. zł), program wsparcia budownictwa socjalnego (80.000 tys. zł, wydatki na lokale socjalne, noclegownie, domy dla bezdomnych). Środki przeznaczone zostały również na fundusz termomodernizacji i remontów – 330.000 tys. zł. Pomoc państwa udzielana jest inwestorom w formie premii termomodernizacyjnej, remontowej i kompensacyjnej. Refundacje premii gwarancyjnych oraz premii za systematyczne oszczędzanie wyniosły 302.700 tys. zł. Wykup odsetek od kredytów mieszkaniowych – 52.200 tys. zł.

W części budżetowej 21 – Gospodarka morska dochody zrealizowane zostały w kwocie 20.600 tys. zł, tj. w 206% w odniesieniu do dochodów zaplanowanych. Wpływy pochodziły z kar i grzywien za nieterminowe wykonanie umów oraz za zanieczyszczenie środowiska, z wpłat za zezwolenia na prowadzenie prac podwodnych, autoryzację prac hydrograficznych i przeprowadzonych inspekcji. Dochody uzyskiwane są w największej części przez urzędy morskie.

Wydatki zrealizowano na poziomie 803.300 tys. zł, tj. 97,8% wydatków zaplanowanych. W ramach budżetu państwa wydatkowano 544.100 tys. zł, natomiast z budżetu środków europejskich 259.200 tys. zł. Środki zostały wykorzystane głównie na realizację projektów morskich ze środków budżetowych oraz europejskich na kwotę 321.300 tys. zł, w tym na: Krajowy System Bezpieczeństwa Morskiego, modernizację toru wodnego Świnoujście – Szczecin, modernizację wejścia do portu wewnętrznego w Gdańsku, przebudowę szlaku wodnego na Martwej Wiśle i Motławie, tor wodny na Wiśle Śmiałej, zabezpieczenie brzegów Morza Bałtyckiego będących w administracji Urzędu Morskiego w Gdyni, projekty planów ochrony obszarów Natura 2000 w rejonie Zatoki Gdańskiej i Zalewu Wiślanego, modernizacje i budowę umocnień brzegowych zachodniego wybrzeża, projekty planów ochrony pięciu ostoi Natura 2000 wyznaczonych na obszarach morskich w woj. zachodniopomorskim, modernizację infrastruktury zapewniającej dostęp do portu w Świnoujściu i Szczecinie, oznakowanie nawigacyjne, modernizację układu falochronów osłonowych w Porcie Północnym, modernizację wejścia do portu wewnętrznego w Gdańsku, modernizację toru wodnego do Portu Północnego i modernizację toru wodnego Świnoujście – Szczecin. Na statutową działalność urzędów morskich, Morskiej Służby Poszukiwania i Ratownictwa oraz Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju wydatkowano 197.400 tys. zł, na utrzymanie i działalność statutową uczelni morskich 121.200 tys. zł, na realizację programu wieloletniego Budowa Falochronu Osłonowego dla Portu Zewnętrznego w Świnoujściu – 106.900 tys. zł, na realizację programu wieloletniego Program Ochrony Brzegów Morskich 2004–2023 – 130.200 tys. zł, na zapewnienie osłony meteorologicznej i hydrologicznej żeglugi morskiej oraz utrzymanie systemu łączności alarmowej i bezpieczeństwa na morzu – 15.800 tys. zł.

W części budżetowej 39 – Transport dochody zrealizowano w kwocie 191.800 tys. zł, co stanowi 185,8% dochodów planowanych. Dochody zostały uzyskane z tytułu grzywien nakładanych przez Główny Inspektorat Transportu Drogowego, grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych i prawnych, a także przez Generalną Dyrekcję Dróg Krajowych i Autostrad z tytułu wydania jednorazowych zezwoleń zagranicznych

na wykonywania międzynarodowego transportu drogowego, odszkodowań za zniszczone lub skradzione mienie i sprzedaży składników majątkowych.

Wydatki w tej części budżetowej zrealizowano na poziomie 16.660.800 tys. zł, tj. 98,4% wydatków planowanych. Z budżetu państwa wydatkowano 6.065.900 tys. zł, zaś z budżetu środków europejskich 10.594.900 tys. zł. W ramach wydatków zrealizowano, po pierwsze, zadania w sektorze kolejnictwa na kwotę 7.089.000 tys. zł, w tym: inwestycje na liniach kolejowych w ramach programu pod nazwą „Wieloletni program inwestycji kolejowych do roku 2015" (3.448.000 tys. zł), dofinansowanie kosztów zarządzania infrastrukturą kolejową i jej ochrony (1.854.000 tys. zł), zakup i modernizację taboru kolejowego (509.000 tys. zł), dofinansowanie z tytułu międzywojewódzkich oraz międzynarodowych przewozów pasażerskich na obszarze RP pociągami krajowymi w ramach usług publicznych (471.000 tys. zł), wyrównanie przewoźnikom kolejowym utraconych przychodów z tytułu honorowania ustawowych uprawnień do ulgowych przejazdów (422.000 tys. zł), przebudowę dworców kolejowych (128.000 tys. zł).

W sektorze drogowym wydatkowe zostały środki w kwocie 7.955.000 tys. zł. Środki z budżetu państwa przeznaczono na realizację następujących zadań: utrzymanie sieci drogowych (1.303.000 tys. zł), budowę i przebudowę autostrad, dróg ekspresowych i pozostałych dróg krajowych (370.000 tys. zł), wykupy gruntów (299.000 tys. zł), remonty dróg krajowych (294.000 tys. zł), administrację drogową (550.000 tys. zł).

Wydatki budżetu środków europejskich to kwota 5.127.000 tys. zł. Środki z budżetu europejskiego zostały przeznaczone na refundację wydatków poniesionych przez Generalną Dyrekcję Dróg Krajowych i Autostrad na realizację projektów unijnych ujętych w programie budowy dróg krajowych w latach 2011–2015. Zasiliły również rachunek Krajowego Funduszu Drogowego. W ramach projektów UE realizowano inwestycje drogowe polegające na budowie autostrad A1 i A2, dróg ekspresowych S2, S3, S5, S7, S8, S17, S19, S69, dróg krajowych 4 i 16 oraz obwodnic miast Miękowa, Leżajska, Wrocławia, Nowogardu, Poznania, Augustowa, Stargardu Szczecińskiego.

Wydatki w zakresie finansowania infrastruktury portowej, lotniczej, śródlądowej, transportu miejskiego oraz dróg będących w zarządzie jednostek samorządu terytorialnego finansowane ze środków europejskich wyniosły 1.214.000 tys. zł. Wydatki w zakresie finansowania działalności statutowych i zadań Urzędu Lotnictwa Cywilnego, Głównego Inspektoratu Transportu Drogowego, Centrum Unijnych Projektów Transportowych, Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, urzędów żeglugi śródlądowej wyniosły 234.000 tys. zł.

W 2014 r. w ramach części 39 realizowano dwa programy wieloletnie. Pierwszy to Program Budowy Dróg Krajowych 2011–2015, na realizację którego wydatkowano łącznie ze wszystkich źródeł finansowania 9.405.000 tys. zł, w tym: z budżetu państwa 2.828.000 tys. zł i z Krajowego Funduszu Drogowego 6.577.000 tys. zł. W ramach programu wybudowano i przebudowano 287,5 km dróg ekspresowych i autostrad i przebudowano 47,8 km dróg krajowych.

Drugi z programów to Program Inwestycji Kolejowych do 2015 r. W ramach tego programu przebudowano 1357 km linii kolejowych i wydatkowano łącznie 5.639.000 tys. zł z następujących źródeł: budżetu środków europejskich (3.434.000 tys. zł), obligacji (1.893.000 tys. zł), Funduszu Kolejowego (164.000 tys. zł), kredytów Europejskiego Banku Inwestycyjnego (58.000 tys. zł), budżetu państwa (14.000 tys. zł) oraz z pozostałych źródeł (76.000 tys. zł).

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, w imieniu Komisji Infrastruktury wnoszę o przyjęcie sprawozdania z wykonania budżetu państwa w częściach budżetowych, które zreferowałem. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Paweł Arndt (PO):

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący, za szerokie przedstawienie opinii Komisji. Poproszę przedstawiciela NIK o zaprezentowanie oceny NIK.

Wicedyrektor departamentu NIK Adam Bandosz:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, z uwagi na to, że pan przewodniczący bardzo szczegółowo podał wszystkie dane, powiem krótko o kontroli wykonania budżetu w czę-

ści 18, 21, 26, 39 i 71. Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2014 r. w częściach: 18 – Budownictwo, lokalne planowanie i zagospodarowanie przestrzenne oraz mieszkalnictwo, 21 – Gospodarka morska, 26 – Łączność, 39 – Transport oraz 71 – Urząd Transportu Kolejowego. W toku kontroli stwierdziliśmy, że dysponenci wszystkich wymienionych części budżetowych prawidłowo realizowali zadania dotyczące ewidencjonowania i przekazywania dochodów na centralny rachunek budżetu państwa. Nie stwierdziliśmy nieprawidłowości powodujących uszczuplenie dochodów.

W wymienionych częściach rzetelnie zaplanowano i w sposób gospodarny zrealizowano wydatki budżetu państwa, w tym wydatki dotyczące wynagrodzeń. W żadnej części budżetowej nie przekroczono limitu wydatków przeznaczonych na wynagrodzenia. NIK pozytywnie oceniła wykonanie planu wydatków budżetu środków europejskich w częściach, w których korzystano z tych środków – w części 21 – Gospodarka morska, 26 – Łączność i 39 – Transport. W toku kontroli nie stwierdziliśmy nieprawidłowości i pozytywnie oceniliśmy wykorzystanie dotacji w częściach, w których miały one zastosowane, mianowicie 21, 26 i 39. Dotacje były rzetelnie zaplanowane, przekazane właściwym beneficjentom oraz prawidłowo rozliczane.

W odniesieniu do części 26 w rozdziale Operatorzy pocztowi stwierdziliśmy, że stosownie do postanowień ustawy – Prawo pocztowe dotowaniem objęto doręczanie przesyłek ustawowo zwolnionych z opłat pocztowych. Określona w ustawie budżetowej dotacja w wysokości 2.155.00 tys. zł została przekazana zgodnie z zapotrzebowaniem zgłoszonym przez operatora w wysokości 1.880.500 tys. zł, co stanowiło 87,3% kwoty. Dotowanie przebiegało zgodnie z postanowieniami stosownych rozporządzeń ministra finansów, a podstawę obliczenia przekazanej dotacji stanowiła udokumentowana i zaewidencjonowana łączna kwota utraconych przez Pocztę Polską SA wpływów taryfowych z tytułu ustawowego zwolnienia przesyłek z opłat pocztowych.

Nie stwierdziliśmy nieprawidłowości w zakresie wykorzystania środków z rezerw celowych określonych w siedmiu pozycjach w części 83 budżetu państwa. Środki zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, a niewykorzystane kwoty zwrócono do budżetu państwa w wymaganych terminach. W przypadku wszystkich prezentowanych części budżetowych pozytywnie oceniliśmy wiarygodność ksiąg rachunkowych. Rzetelnie i prawidłowo sporządzono była sprawozdawczość budżetowa.

Jeśli chodzi o uwagi NIK, to w części 21 – Gospodarka morska zwracamy uwagę na 10-krotny wzrost należności budżetowych w stosunku do roku poprzedniego, w tym 40-procentowy wzrost zaległości z tytułu naliczanych kar umownych za opóźnienia przy realizacji zadań inwestycyjnych. Wystąpiliśmy z wnioskiem o należyty nadzór i zwiększenie windykacji w celu obniżenia należności. W części 39 – Transport zwróciliśmy uwagę na nadmierną ostrożność przy planowaniu dochodów na rok 2014. Zaplanowano dochody na poziomie zaledwie 44,8% dochodów wykonanych w 2013 r., a faktyczne wykonanie w stosunku do planu było prawie 2-krotnie wyższe. Stwierdziliśmy również niepełne wykonanie planu rzeczowo-finansowego zadań drogowych realizowanych przez Generalną Dyrekcję Dróg Krajowych i Autostrad ze środków Krajowego Funduszu Drogowego, a także dopuszczenie do wzrostu długości dróg o złym i niezadowalającym technicznym stanie nawierzchni. W przypadku części 71 – Urząd Transportu Kolejowego nasze uwagi dotyczyły nadmiernej ostrożności w planowaniu dochodów budżetowych, uchybień w procesie przepływu informacji istotnych dla aktualizacji należności, terminowości działań windykacyjnych prowadzonych przez urząd, jak również nieprzestrzegania procedur windykacyjnych w zakresie wystawiania tytułów wykonawczych. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Paweł Arndt (PO):

Dziękuję bardzo.

Proszę państwa, o godz. 11.30 mieliśmy rozpocząć kolejne posiedzenie Komisji. Niestety, nie udało się. Bardzo prosiłbym państwa posłów o wzięcie pod uwagę tego faktu.

Otwieram dyskusję. Pan poseł Szmit.

Poseł Jerzy Szmit (PiS):

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, przy omawianiu wykonania budżetu państwa w sferze infrastruktury oprócz danych dotyczących wydatkowanych pieniędzy i częściowo zrealizowanych zadań powinniśmy analizować sytuację w dziedzinie infrastruktury, badając różne wskaźniki, które pokazują jej stan, stopień realizacji potrzeb kraju. Istotnym wskaźnikiem jest spójność komunikacyjna kraju. Możemy wydawać gigantyczne pieniądze, ale osiągane efekty mogą być niewspółmierne do środków. Podam przykład, który jest szczególnie rażący, a dotyczy autostrady A1. Jest to jedna z głównych arterii komunikacyjnych Polski. Tymczasem nadal oś Północ – Południe, na której powinno nam szczególnie zależeć, łącząca porty, główne polskie aglomeracje z Łodzią, Warszawą, Śląskiem nadal nie jest zrealizowana. Nawet w planie budowy dróg krajowych do 2023 r. nie przewiduje się jej realizacji w całości. Oczywiście możemy się cieszyć, że z Krajowego Funduszu Drogowego zostały wydane miliardy złotych. Notabene szkoda, że w informacji nie ma podanej kwoty zadłużenia Krajowego Funduszu Drogowego, a według ostatnich danych jest to kwota prawie 50.000.000 tys. zł, która będzie obciążać przyszłe budżety naszego państwa.

Nie mamy informacji, jak procentowo zwiększyła się liczba dróg, których obciążenie na oś wynosi 11,5 tony. To obciążenie jest wymagane w UE dla głównych korytarzy transportowych. Niewielka oszczędność na jakości drogi zaowocuje tym, że drogi będą szybko niszczone. Na autostradzie A4 mamy taką sytuację, że oddane do użytku odcinku zostały szybko pozamykane bądź nastąpiło ograniczenie ruchu, gdyż jakość wykonanych prac była stanowczo za niska. Choć są daleko idące utrudnienia w korzystaniu z autostrady A4, szczególnie na jej zachodnim odcinku, nadal pobierane są opłaty w pełnej wysokości.

Chciałbym ponownie poruszyć kwestię funkcjonowania koncesjonariuszy na polskich autostradach. Powołam się na opinię Biura Analiz Sejmowych, w której stwierdza się, że przy budowie płatnych odcinków autostrad A1 Gdańsk – Toruń i A2 Świecko – Nowy Tomyśl efekt jest przerażający. Zarządzający tych autostrad wpłacili do Krajowego Funduszu Drogowego 132.000 tys. zł opłat za przejazd, ale otrzymali w zamian 1.271.000 tys. zł tytułem tzw. opłat za dostępność. Fundusz drogowy przyznał im niemal 1.140.000 tys. zł pomocy publicznej. Nie ujawniam danych, o których by nikt nie wiedział. Mówimy o tym rokrocznie. W taki sposób są wydawane publiczne pieniądze na budowanie i modernizację dróg krajowych i autostrad. Jeśli nie podejmiemy próby innej analizy wydatków budżetowych, szczególnie w zakresie infrastruktury, jeśli nadal będziemy realizować program budowy dróg krajowych na lata 2014–2023, na który zaplanowana jest kwota 94.000.000 tys. zł w dotychczasowy sposób, to gigantyczne pieniądze będą w znacznym stopniu zmarnowane. Pora zmienić filozofię utrzymania i funkcjonowania infrastruktury transportowej w Polsce.

Na koniec jeszcze jeden przykład. Na początku czerwca Komisja Infrastruktury była w Trójmieście i dyskutowaliśmy na temat połączenia komunikacyjnego portu w Gdyni z sieciami drogową i kolejową. Port w Gdyni, dzięki olbrzymiemu wysiłkowi, staje do konkurencji z portami południowego Bałtyku. Znakomicie się rozwija. Istnieje jednak poważny problem dostępu do portu. Mówiliśmy o tym wielokrotnie od kilku lat. Niestety, nie podejmuje się żadnych działań. Nie ma dostępu ani kolejowego, ani drogowego. Jeśli w najbliższym czasie nie zostaną podjęte stosowne decyzje, port w Gdyni przegra konkurencję z portami innych państw. Przy ocenie wykonania budżetu takie wnioski również powinniśmy uwzględniać. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Paweł Arndt (PO):

Bardzo dziękuję. Czy są kolejne glosy w dyskusji? Pani poseł Bubula, bardzo proszę.

Poseł Barbara Bubula (PiS):

Chciałabym zająć się drobnym, ale ważnym społecznie fragmentem działalności w zakresie infrastruktury, to znaczy kwestią budownictwa, a w szczególności refundacjami premii gwarancyjnych oraz premii za systematyczne oszczędzanie. W roku ubiegłym wydano 100% zaplanowanych środków w kwocie 302.000 tys. zł, przy czym zlikwidowanych zostało zaledwie 30 tys. książeczek mieszkaniowych. Z okresu PRL pozostaje

nadal ponad 1 mln książeczek mieszkaniowych z prawem do premii gwarancyjnej. Jeśli w tym tempie będą likwidowane zaległości społeczne i finansowe z czasów PRL, to zajmie to ponad 30 lat. Jest to ważna informacja z punktu widzenia społecznego i zaspokajania potrzeb mieszkaniowych ludzi. Informacja jest również istotna ekonomicznie. Oznacza, że to ukryte zobowiązanie państwa w tym zakresie wynosi ponad 10.000.000 tys. zł. Jeśli przełożyć wydatki tegoroczne na ten cel i zaspokojenie potrzeb zaledwie 30 tys. posiadaczy książeczek mieszkaniowych, to 1 milion niewykorzystanych książeczek oznacza, że państwo polskie jest winne tym ludziom ok. 10.000.000 tys. zł. To nie jest tylko kwestia społeczna i winy państwa wobec ludzi, którzy zainwestowali w pełne wkłady mieszkaniowe w okresie PRL. Zamrożone są środki, które ci ludzie mogliby przeznaczyć na cele mieszkaniowe. Na cele budownictwa mieszkaniowego mogłoby być w gospodarce więcej środków o miliardy złotych.

Czy przyjęto strategię przeczekania? Może wymrą, pogubią, zniszczą książeczki? Może ludzie nigdy nie zrealizują książeczek? Czy nie jest w interesie państwa polskiego doprowadzenie do tego, żeby pieniądze przestały być zamrożone, żeby ludzie zaspokoili swoje potrzeby mieszkaniowe i żeby szybciej zostały zrealizowane zobowiązania państwa sprzed ponad 25 lat? Ludzie zgromadzili pełne wkłady na mieszkania, a teraz wystarcza to na wykup zaledwie kilku metrów kwadratowych. Nie interesuje mnie, że nominalnie zgromadzone wkłady na książeczkach państwo wyliczają na 750.000 tys. zł. Do tego trzeba doliczyć premie gwarancyjne. Łączne zobowiązanie państwa w tym zakresie jest o wiele większe niż wykazane nominalnie na książeczkach, które formalnie funkcjonują w ramach banku PKO BP. Dziękuję bardzo.

Poseł Krystyna Skowrońska (PO):

Panie przewodniczący, poprosiłam o głos. Musimy podjąć decyzje organizacyjne. Nie został zrealizowany porządek dzienny posiedzenia, a zaplanowane zostało kolejne posiedzenie, na które zaprosiliśmy gości. Musimy podjąć decyzję, co w tej chwili zrobić. Chciałabym zapytać państwa, ile osób chce zabrać głos w dyskusji. Proponuję ogłoszenie 5 minut przerwy, żeby uzgodnić między klubami dalszy sposób postępowania. Przed salą oczekują zaproszeni goście. Jest to ponad 50 osób. Czas rozpatrzenia poszczególnych części budżetowych ustaliliśmy w taki sposób, jak w poprzednich latach.

Poproszę pana przewodniczącego o ogłoszenie krótkiej przerwy, abyśmy mogli porozumieć się z poszczególnymi klubami, co zrobić z innymi punktami. Chcę móc coś konkretnego powiedzieć gościom, których zaprosiliśmy na godz. 11.30.

Przewodniczący poseł Paweł Arndt (PO):

Ogłaszam minutę przerwy. Poproszę przedstawicieli klubów.

Poseł Maria Zuba (PiS):

Panie przewodniczący, zakończmy ten temat. Nie można przerwać tematu w połowie jego omawiania.

Przewodniczący poseł Paweł Arndt (PO):

Pani poseł, to nie jest ostatni punkt, który powinniśmy omówić na tym posiedzeniu.

Poseł Maria Zuba (PiS):

Ja to śledzę. Powinniśmy zakończyć omawianie rozpoczętego tematu.

Przewodniczący poseł Paweł Arndt (PO):

To właśnie chcemy ustalić. Poproszę przedstawicieli klubów.

Poseł Krystyna Skowrońska (PO):

Jeśli jest pani przewodnicząca Szydło, to poprosimy do nas. Prosimy albo członków prezydium Komisji, albo przedstawicieli klubów.

Poseł Beata Szydło (PiS):

Pani przewodnicząca, jestem od rana.

Poseł Krystyna Skowrońska (PO):

Cieszę się. Poprosimy na chwilę, żeby mogło zebrać się prezydium Komisji. Zapraszamy panią przewodniczącą do konsultacji.

[Po przerwie]

Przewodniczący poseł Paweł Arndt (PO):

Wznawiam posiedzenie. Proszę państwa, ustaliliśmy, że zakończymy omawianie części budżetowych, do których wydała opinię Komisja Infrastruktury, natomiast ostatni punkt – opinia Komisji Infrastruktury oraz Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej zostanie przełożony na przyszły tydzień. Pani poseł Zuba, bardzo proszę.

Poseł Maria Zuba (PiS):

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Jak wynika z informacji na temat realizacji Krajowego Funduszu Drogowego, w 2014 r. wydatkowano zaledwie 6.700.000 tys. zł. Była to kwota niższa niż wysokość spłaty długu Krajowego Funduszu Drogowego. Wysokość kwoty przeznaczonej na spłatę długu wyniosła 9.500.000 tys. zł. Krótko mówiąc, 2014 r. był dla naszych dróg rokiem zapaści inwestycyjnej. Mam prośbę, aby do tego faktu odniósł się przedstawiciel rządu.

Proszę również o wyjaśnienie, dlaczego na 700 km dróg ekspresowych zostały do tej pory podpisane umowy tylko na 391 km.

Kolejna pytanie dotyczy partnerstwa publiczno-prywatnego. Jak wynika z przedstawionych nam informacji, zarządcy autostrady A1 w 2014 r. wpłacili do budżetu 132.000 tys. zł za przejazdy, ale otrzymali w zamian 1.271.000 tys. zł tytułem opłaty za dostępność. Fundusz drogowy stał się funduszem pomocy publicznej dla zarządcy autostrady A1. Jak państwo zamierzacie zmienić tę sytuację? Jaka jest państwa opinia w tej sprawie? Czy partnerstwo publiczno-prywatne sprawdza się? Czy kontynuowanie umów podpisywanych w ramach tego rozwiązania jest zasadne? Przypomnę, że gdy przyjmowaliśmy ustawę w tym zakresie, posłowie PO ogłaszali sukces i zapowiadali, że będziemy budować rocznie setki kilometrów dróg z korzyścią dla polskiego użytkownika. Proszę o pinię i o wnioski, jak rząd zamierza realizować ustawę w zakresie partnerstwa publiczno-prywatnego. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Paweł Arndt (PO):

Bardzo dziękuję. Rozumiem, że runda pytań została zakończona. Przystępujemy do odpowiedzi. Pan poseł Żyżyński, bardzo proszę.

Poseł Jerzy Żyżyński (PiS):

Dziękuję bardzo. Pani poseł Zuba zwróciła uwagę na ważną kwestię. Czy rząd dokonał analizy racjonalności zarządzania autostradami przez tzw. firmy zarządzające? To jest horror. Sposób poboru opłat jest tak zorganizowany, że tworzą się kolejki przy bramkach. Proponowany jest system elektroniczny, który jest bardzo kosztowny. Ktoś po raz kolejny będzie zarabiał na nieracjonalnym systemie, na którym połamali zęby zawodowi kierowcy. Jest to system wadliwy.

Dlaczego nie ma woli wprowadzenia racjonalnego systemu winiet, który był kiedyś proponowany, ale z haniebnego powodu, który jest wszystkim znany, odstąpiono od niego? Po analizie problemu należy poszukiwać dobrych rozwiązań. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Paweł Arndt (PO):

Dziękuję bardzo. Oddaję głos przedstawicielom resortu infrastruktury. Proszę o kierowanie odpowiedziami.

Dyrektor Departamentu Budżetu Infrastruktury Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju Regionalnego Ewa Szczepańska:

Panie przewodniczący, szanowni państwo, odniosę się do wypowiedzi pana posła Szmita. Chciałabym podkreślić, że w każdym programie, który jest realizowany zarówno przez resort transportu, jak i każdy inny, muszą być zamieszczone wskaźniki wykonania rzeczowego i rezultaty. Obecnie w resorcie infrastruktury realizowane są dwa zadania – program budowy dróg krajowych i wieloletni program inwestycji kolejowych. Zawierają one wskaźniki, które pozwalają na bieżący monitoring stopnia realizacji zadań. W programie kolejowym wskaźniki rzeczowe to np. dostosowanie do prędkości 160 km. W 2014 r. do prędkości 160 km dostosowaliśmy 204 km linii kolejowych. Inny wskaźnik

to dopuszczenie nacisku na oś 221 kiloton. Dostosowaliśmy 928 km dróg. Mierników jest o wiele więcej. Pozwoliłam sobie przytoczyć tylko kilka.

Ponadto wykorzystywany jest budżet zadaniowy, który realizowany jest od kilku lat równolegle do budżetu tradycyjnego. Tam przedstawiamy zadania, cele do osiągnięcia, a także mierniki. Mierniki, o których mówił pan poseł, są wykorzystywane do oceny stopnia realizacji celu oraz stopnia efektywności wydatkowania środków publicznych. Na przykład w podzadaniu „Utrzymanie i remonty sieci dróg krajowych" wykorzystujemy miernik, jakim jest procentowy udział dróg krajowych w stanie dobrym w stosunku do ogółu dróg krajowych według systemu oceny stanu nawierzchni. Możemy umówić się, że przy kolejnych sprawozdaniach z wykonania budżetu będziemy zamieszczać w naszych opracowaniach także rzeczowe wskaźniki rezultatu.

Pan poseł odniósł się również do problemu inwestycji, które zapewniają dostęp do portu w Gdyni. W resorcie realizowane są inwestycje w zakresie infrastruktury portowej, które zapewniają dostęp nie tylko do portu w Gdyni, ale także Szczecin – Świnoujście i do Gdańska. Są to zarówno inwestycje kolejowe, jak i drogowe z udziałem środków unijnych. W 2014 r. resort wydatkował prawie 124.000 tys. zł na zadania w zakresie infrastruktury portowej. Oprócz rozbudowy infrastruktury portowej do obsługi statków z dostępem drogowym i kolejowym w porcie Gdynia realizowano także przebudowę nabrzeża szwedzkiego oraz bułgarskiego. Ponadto zrealizowano rozbudowę infrastruktury portowej w północnej części Półwyspu Ewa w porcie Szczecin. Zdajemy sobie sprawę, że środki są relatywnie niezbyt duże. Już na kolejny rok mamy w planie dużą inwestycję „Projekt poprawy dostępu kolejowego do portu Gdańsk". Będzie to most oraz dwutorowa linia kolejowa. W przyszłym roku zamierzamy wykorzystać 245.000 tys. zł.

Jeśli chodzi o obszar budownictwa, oddałabym głos dyrektorowi Departamentu Mieszkalnictwa panu Stanisławowi Kudroniowi.

Przewodniczący poseł Paweł Arndt (PO):

Bardzo proszę, panie dyrektorze.

Zastępca dyrektora Departamentu Mieszkalnictwa Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju Stanisław Kudroń:

W wypowiedzi zwracającej uwagę na problem nadal dużej liczby rachunków oszczędnościowych z prawem do premii gwarancyjnej, związany z książeczkami mieszkaniowymi, została poruszona kwestia amortyzacji tego zobowiązania państwa w czasie. Liczba likwidowanych książeczek mieszkaniowych i wypłacanych premii gwarancyjnych wyniosła w ubiegłym roku ok. 35 tys., zaś w latach 2012–2013 – 43 tys.

Ustawodawca w trakcie trwania systemu refundacji premii gwarancyjnych wprowadzonego w połowie lat 90. kilkakrotnie na różnych etapach podejmował działania, które stopniowo otwierały tytuły prawne uprawniające do uzyskania premii gwarancyjnej, żeby osoby posiadające książeczki mieszkaniowe (mogą to być osoby, na które książeczka w drodze cesji została przeniesiona) mogły uzyskać premię gwarancyjna nie tylko w związku z zakupem mieszkania na rynku pierwotnym, ale również na rynku wtórnym. W styczniu 2009 r. weszła w życie nowelizacja ustawy, która otworzyła tytuły uprawniające do premii gwarancyjnej również na inwestycje związane z remontami mieszkań, w których właściciele książeczek już zamieszkują i posiadają tytuł własności. Ponadto wprowadzono prawo do wcześniejszych wykorzystań premii gwarancyjnych, kiedy jeszcze nie nastąpił zakup mieszkania, czyli w trakcie realizacji inwestycji. Przepisy ustawy formułują wymogi określające, kiedy tak naprawdę właściciel może złożyć wniosek o premię gwarancyjna podlegającą refundacji z budżetu państwa, gdy nie uzyskał prawa własności, ale poniósł jakieś wydatki bądź stara się o zaciągnięcie kredytu i chce środki premii przeznaczyć na wkład własny.

Podsumowując, te wszystkie zmiany, które były na przestrzeni lat przedmiotem kilku nowelizacji, poszerzają możliwości wykorzystywania premii gwarancyjnej i szybszego wywiązywania się państwa ze zobowiązań historycznych. Nie zmienia to faktu, że w ewidencjach, których dysponentem jest bank PKO BP, nadal mamy 1,1 mln rachunków z prawem do premii gwarancyjnej. Po pierwsze, nie wiemy, ile z tych rachunków jest

czynnych, czy te książeczki istnieją. Bank ocenia, że pewien procent rachunków już nie istnieje, a tylko funkcjonuje nominalnie.

Druga kwestia dotyczy skali zobowiązań, które mogłyby się wiązać dla budżetu państwa. Warto zwrócić uwagę na kilka zależności. Podlegające refundacji waloryzowane oszczędności zgromadzone na książeczkach tak naprawdę nie dotyczyły pełnej ceny wartości mieszkania w starym systemie. To był system budowy w ramach spółdzielni mieszkaniowych. Wkład mieszkaniowy nie pokrywał pełnych kosztów. Udzielano kredytów spółdzielniom mieszkaniowym na bardzo preferencyjnych warunkach. To jest drugi obszar uregulowań w tej ustawie, drugi obszar pomocy państwa. Nie jest tak, że kwota urealniona odpowiada obecnej cenie mieszkania. Różnice nie wynikają z tego, że urealnienie jest niewłaściwe, tylko z tego, że zgromadzone w przeszłości środki nie pokrywały pełnych kosztów budowy mieszkania. Wskaźnik stosowany w ustawie jako podstawa do indeksacji, do waloryzacji zgromadzonych wkładów to wskaźnik GUS ceny metra kwadratowego. Tak naprawdę jest to wskaźnik inflacyjny opierający się na zmianie wysokości kosztów budowy w budownictwie wielorodzinnym, ogłaszany na podstawie pełnych informacji składanych przez inwestorów o kosztach budowy $1m^2$ w budownictwie wielorodzinnym. Podstawa waloryzacji jest oparta na zmianie kosztów budowy. Na przestrzeni 20 lat wskaźnik znacząco się zmieniał.

Średnia wysokość premii w 2014 r. to ok. 9,5 tys. zł. Obserwujemy tendencję malejącą. Osoby, które zaczęły oszczędzać stosunkowo dawno i które osiągały premie wynoszące kilkanaście tysięcy złotych, ale 10 lat temu, kiedy premie finansowały dużą część mieszkania, zlikwidowały już rachunki. Teraz przeważają rachunki, na których zgromadzona jest nominalnie większa kwota, ale realnie nie przekładają się one na wyższe premie gwarancyjne.

Podsumowując, kwestie poruszone w pytaniu są bardzo ważne. Są to wnioski, w jakim kierunku zmienić ustawę, w jakim kierunku powinna ona ewoluować w następnych latach, żeby przyspieszyć proces likwidacji książeczek mieszkaniowych. Takich zmian w ostatnich latach było już kilka. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Paweł Arndt (PO):

Bardzo dziękuję panu dyrektorowi. Czy na wszystkie pytania zostały udzielone odpowiedzi?

Dyrektor departamentu Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju Ewa Szczepańska:

Jeszcze kwestia Krajowego Funduszu Drogowego. Poproszę panią dyrektor Monikę Milwicz o udzielenie odpowiedzi.

Zastępca generalnego dyrektora dróg krajowych i autostrad Monika Milwicz:

Jeśli chodzi o wykonanie w 2014 r., jak państwo zauważyli, nie było ono w pełnym zakresie. Nałożyło się na to kilka czynników. Po pierwsze, musieliśmy zakończyć umowę z wykonawcą na dwóch odcinkach – autostrady A4 Rzeszów – Jarosław oraz na odcinku S69. Miało to istotny wpływ na wykonanie w 2014 r.

Mamy ogromny program budowy dróg krajowych na lata 2014–2023 w trakcie kontraktowania. Z naszych obserwacji wynika, że poziom podpisywanych umów w stosunku do kosztorysów inwestorskich wynosi 70–80%. Przy tak dużych kwotach kontraktów daje to wymierne oszczędności. Przekłada się to na niepełne wykonanie środków. Środki na rok kolejny planujemy na 9 miesięcy wcześniej. Działamy w pewnym stanie niepewności. Jeśli chodzi o postępowania przetargowe, z jednej strony mamy kończącą się unijną perspektywę finansową i stary projekt budowy dróg krajowych. Realizowane są pojedyncze kontrakty. Mamy pełne wykorzystanie środków unijnych.

W ramach planu programu budowy dróg krajowych na lata 2014–2020 na dzień dzisiejszy mamy podpisanych 37 umów na odcinki długości ponad 480 km. Kolejnych 45 przetargów jest w toku. Następne będą ogłaszane. Lata 2013–2015 to czas, kiedy powoli rozpędzamy tę machinę. Wiem, że nie wszyscy są zadowoleni z czasu rozstrzygania przetargów. Staramy się drobiazgowo dopytywać wykonawców, w jaki sposób kalkulowali ceny, aby w ramach realizowanych kontraktów zminimalizować ryzyko występujące w poprzedniej perspektywie finansowej.

Poseł Maria Zuba (PiS):

Bardzo proszę o ustosunkowanie się do kwestii partnerstwa publiczno-prywatnego.

Dyrektor departamentu Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju Ewa Szczepańska:

Jeśli można, poprosimy o wyrażenie zgody na udzielenie odpowiedzi pisemnej.

Przewodniczący poseł Paweł Arndt (PO):

Pan poseł Żyżyński.

Poseł Jerzy Żyżyński (PiS):

Na moje pytanie również pani nie odpowiedziała. Proszę o odpowiedź na piśmie. Z ubolewaniem stwierdzam, że sposób zarządzania budową autostrad jest haniebnie ignorancki. Nie wiecie państwo, jak zorganizować ten proces. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Paweł Arndt (PO):

Pan przewodniczący Żmijan.

Poseł Stanisław Żmijan (PO) – spoza składu Komisji:

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. Wysoka Komisjo, część z państwa posłów uczestniczyła w bardzo długich i momentami emocjonujących dyskusjach dotyczących wprowadzenia systemu poboru opłat. Konieczne były racjonalne decyzje. Oba systemy funkcjonujące w różnych krajach europejskich nie są doskonałe. System winiet ma swoje zalety i wady, również system opłat za przejazd. W parlamencie przeważył pogląd, że pobór opłat za przejazd jest bardziej sprawiedliwy, bo im więcej jeździsz, tym więcej płacisz. Więcej kilometrów przejechanych przekłada się na większe koszty użytkownika dróg.

Co do systemu winiet, państwo posłowie zwracali uwagę na kłopoty z dystrybucją, problem szczelności systemu. System elektroniczny jest szczelny, winietowy nie. Poruszana była kwestia wysokości opłat za winiety oraz okresu ich ważności. Czy byłyby tygodniowe, miesięczne, półroczne, roczne? Szwajcaria wprowadziła i rozprowadza tylko roczne winiety. Czy to jest dobre rozwiązanie? Pozostawiam bez odpowiedzi.

Zwracam się do państwa posłów o odnoszenie się merytorycznie do problemu, a nie używanie epitetów, bo to nie tworzy atmosfery do dyskusji i nie odzwierciedla stanu faktycznego. Świadomie podjęliśmy decyzję, że będziemy wprowadzać system za przejazd. System elektroniczny jest bardzo dobry. W przyszłości musi być skoordynowany z państwami w całej Europie. Jeśli się powiedzie, a musi się udać, będzie najbardziej racjonalnym systemem. Wysokość opłat to kwestia do dyskusji.

Jeśli chodzi o budowę autostrad i dróg szybkiego ruchu w Polsce, to różnimy się w ocenie. Mimo opóźnień wybudowaliśmy autostrady. Na 1800 km planowanych na dziś mamy ponad 1550 km. Zostało 250 km do wykonania całościowego planu. Wiem, że będziemy się różnić. Wiem także, że zapewnie można było zrobić szybciej i więcej. Oczywiście państwo z opozycji macie prawo do krytyki. Rozumiem to. Warto jednak mówić o faktach. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Paweł Arndt (PO):

Bardzo dziękuję. Był to ostatni punkt, który Komisja rozpatrzyła. Przypominam, że punkt, który był przewidziany w porządku dziennym jako ostatni, omówimy na posiedzeniu w przyszłym tygodniu.

Wyczerpaliśmy porządek dzienny. Za chwilę rozpoczynamy kolejne posiedzenie.

Zamykam posiedzenie Komisji.